

DOMOVINA

P. n. Licealn.
Ljubljana, Poljanska cesta 2, II. drž. gimnazija

Oglašni:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, za 2 mm x 60 poslati, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani Preše nova ul. 54.
Uradništvo „Domovine“, Miklošičeva o. 16, Tel. 72.

Naročilna:

Mesečno Din 1-
štetletno Din 3-
polletno Din 5-
osoletno Din 12-.

Somišljeniki, ali pripravljate volitve?

- 1.) Ali ste že določili čuvarja skrinjice JDS in njegovega namestnika za Vaše volišče? Ali ste ga sporočili tajništvu JDS v Ljubljano za Kranjsko, tajništvu JDS v Mariboru pa za Štajersko? Ako ne, storite to še danes, da bodo ta imena sigurno v rokah tajništva že v torek!
- 2.) Ali ste ustanovili volilni odbor? Ali ste pregledali imenik? Ali ste vposlali naročnike „Domovine“?
- 3.) Ali pojasnujete volilcem, kdo je kriv, da ni prišlo do naprednega bloka? Ali širite jugoslovanski, napredni in protidraginjski program JDS?
- 4.) Ali stojite v neprestani pisemski zvezi z nosilci naših list, t. j. z dr. Žerjavom v Ljubljani in z dok-

torjem Kukovcem v Mariboru. Vsak teden enkrat ali dvakrat morate bodisi volilni odbor, krajevna organizacija, poverjenik, zaupnik JDS iz vsake občine poročati na naslov: dr. Gregor Žerjav, poslanec, Ljubljana, za Kranjsko, dr. Vekoslav Kukovec, poslanec, Maribor, za Štajersko, o volilni agitaciji nasprotnikov, o lastnem delu, predloge in nasvete. Pomnite! Brez politične moči ni uspeha. Brez demokratske stranke je napredna misel v Sloveniji pokopana. Brez kroglic ni uspeha pri volitvah. Izdajica je vsak naprednjak, ki počiva in ne dela za JDS. Izdajica je tudi, če dela za kako drugo stranko, ki izgleda napredna, a danes pomeni le še slabljenje moči napredne misli v tej državi. Na delo!

Žerjava hočejo ugonobiti

To je s tremi besedami program vseh slovenskih klerikalcev. Nobenega človeka se tako ne boje in ga obenem tako ne sovražijo kakor dr. Žerjava. S svojo odločnostjo in meizprošnjostjo jim je dr. Žerjav napolni kakor nobeden drug. Iztrgal je klerikalcem iz rok višji šolski svet in s tem njihovo oblast nad učiteljstvom in šolo. Že ta edini «greh» zadlostuje, da pri njih njegova marljivost in resnična delavnost za ljudstvo ne veljata nič. Klerikalci bi ga najrajši utopili v žlici vode. Se bolj jih jezi, da je dr. Žerjav dobro zapisan v Beogradu. On je bil že pred vojno za Jugoslavijo. Med vojno je bil zato od Avstrijcev zaprt in preganjan. Zaradi tega mu Srbi zaupajo in pridobil jih je, da so izprevideli, kako je klerikalizem nevaren za vso Jugoslavijo. Radikalci, ki danes vladajo, so se nekaj časa kar s klerikalci združili, a demokrati so to «ljubezen» razkrinkali in danes več vsak Srb, da je klerikalizem največja cokolja v tej državi. To je pred vsem zaslug dr. Žerjava, ki je pred vso javnostjo razkril hudobije klerikalcev. Po njegovem trudu je prišla v ustavo določba, ki nam gotovo prinese v prihodnjem skupščinskem zasedanju «kancelparagraf», po katerem naj cerkev služi samo božji besedi in ne politiki. A še imajo klerikalci upanje, da se bo dal «kancelparagraf» prepričati. Zašto hočejo vreči dr. Žerjava, da ne bi pripeljal cele demokratske stranke na glasovanje za «kancelparagraf»; glede radikalcev pa upajo klerikalci, da se bo že napravila kravja kupčija in da radikalci ne bodo glasovali za «kancelparagraf». Vse moči so na delu, da bi pri volitvah ne prodril dr. Žerjav in z njim Jugoslovanska demokratska stranka v Slovenijo. Pri tem pomagajo klerikalcem mnogi naprednjaki, ki se tega niti

ne zavedajo. Taki nezadovoljniji, ki tudi zadnjič niso dali kroglic za dr. Žerjava, a so potem zahtevali, naj le trije slovenski demokrati v narodni skupščini delajo čudeže, so že na delu, da z zabavljanjem kvarijo. Socijalisti in komunisti so zoper njega, ker si je upal odkrito reči: «Kdor ne dela, naj tudi ne je,» in ker je obrtnikom poskrbel, da smejo do 10 ur delati in da niso zaprti, če se z delavcem zmenijo za 9 ali 10 ur dela. Republikancem ni po volji, ker je dr. Žerjav mišljenja, da je v državi več reda, če imamo kralja, ki skrbi za stalnost politike naše države in brzda spremljive stranke ter čuva zakon. In kdo je najnovejši nasprotnik dr. Žerjava? Naši «samostojni» voditelji, ki so se spomnili, da so le stranka kmetov, ne pa tudi obrtnikov, delavcev in drugih revežev, in ki ne marajo naprednega bloka. Ti možakarji so dve leti spali in sedaj jim slabo gre. Namesto, da bi se obrnili v boj zoper klerikalce, zamarijo dr. Žerjavu, da je hotel stvoriti napredni blok. Vsakdo, ki vidi in pozna prave razmere na deželi, mu mora biti za to misel hvaležen. Klerikalizem je raste od dne, ko je SKS prevzela monopol dela na deželi. Kar je bilo po preobratu pridobljeno, vse je dr. Žerjav obrnil samostojni kmetijski stranki v dobro in še z agitatorji in denarjem jo je založil. Zdaj pa vprašamo: Ali ste dobro čuvali talent, ki vam ga je dal v shrambo. Ne, zanemarili ste ga! Lenarili ste, klerikalizem vas je prehitel in sedaj ste še vrh tega ošabni. Svoje prijatelje odbijate. Obrtnike, učitelje, uradnike, delavce podite z dela, ker hočete biti od njih «samostojni». In tako je nupuh šel tako daleč, da SKS širi misel, da je treba demokratom vzeti glasove in spraviti dr. Žerjava ob mandat.

Potem bo vsa obramba napredne ideje izročena dvema, trem poslancem SKS... In to vi imenujete napredno politiko? Ne, ne, gospodje «samostojni»! Vi morate priznati, da ste malo delali. Na deželi sploh nič! Morda ste v Ljubljani spravljali svoje ljudi v službe, a drugega o vas ne vemo. Napredna ideja se s polovičarstvom ne dá držati. Še manj pa s cepčenjem moči in s hujškanjem enega stanu proti drugemu. Kmetje, obrtniki, delavci in nameščenci gremo vsi slož-

no v boj. Gremo v napredni blok vseh stanov, a ne za vas, ampak zoper klerikalce in za one, ki se jih klerikalci res smejo bati. Zato pa gremo v boj za listo **Jugoslovanske demokratske stranke**. Odbili ste nas sirovo in ošabno od sebe. Mi se za to ne bomo osvetili. Še bolj bomo delali, videč, da ne veste, kaj ste storili. Mi vsi pojdemo na delo **za listo dr. Žerjava**, ker vemo, da s tem največ storimo za napredno in jugoslovansko stvar. *Rodoljub z dežele.*

Nekaj k volitvam

Sicer bodo sedaj volitve malo drugačne kot zadnje, ker zadnjič se je imelo izvoliti 419 poslancev, sedaj pa samo 312, ampak dobro je vseeno spomniti se izidov zadnjih volitev, ker na podlagi teh izidov se potem lahko vsaj približno preceni izid letošnjih volitev. Pri zadnjih volitvah je bilo vpisanih v volilne imenike 2.480.623 volilcev, volilo jih je pa samo 1.607.265, torej samo 64,95 odstotkov. Od tega so dobile posamezne stranke glasov: **demokratska 319 tisoč 448**, radikalna 284.575, Radičeva stranka 230.590, komunistična 198.736, zemljinoradniška 118.593, slovenska in hrvaška klerikalna 111.274 (od teh slovenski klerikalci 58.977), muslimanska bosanska 110 tisoč 895, socialno demokratična 46.792, hrvaška težaška 38.400, slovenska samostojna 33.010, turško-nacionalna 30.029, hrvaška zajednica 25.867, republikanska 18 tisoč 136, hrvaška stranka prava 10.880, izvenstrankarska lista (Trumbić itd.) 6.581, srbska narodna organizacija 6.215, narodno-socialna 6.186, liberalna 5.061, bojevnik 2.484, prekmurska gospodarska 1 tisoč 960, češka 704, neodvisna muslimanska 449, muslimanska narodna 306. Družba je, kakor se vidi, prav pisana; največ glasov je dobila **demokratska stranka**, celo več od radikalne stranke. Številu glasov, oddanih posameznim strankam, odgovarja tudi število poslancev, od katerih so dobile stranke: **demokratska 92**, radikalna 91, Radičeva 50, komunistična 58, zemljinoradniška 31, slovenska in hrvaška klerikalna 27, jugoslov. muslimanska 24, socialnodem. 10, samostojna 8, hrv. težaška 7, nacionalno-turška 8, hrvaška zajednica 4, republikanska 3, hrvaška stranka prava 2, izvenstrankarska 1, narodno-socialna 2, liberalna 1. Kot najmočnejša stranka je izšla iz volilnega boja demokratska stranka, njej je sledila radikalna stranka, ki je dobila 34.873 glasov manj kot

demokratska stranka. Tema dvema najmočnejšima strankama so sledili komunisti in Radičeva stranka, vse druge stranke so pa prišle iz volitev bolj slabe in med temi strankami je tudi klerikalna, ki je na Slovenskem, Hrvatskem, v Bosni, Dalmaciji dobila samo 27 poslancev. Pouk iz teh volitev je ta, da je demokratska stranka, ki se razteza na vso državo, najmočnejša stranka v državi in njena moč bo gotovo pri sedanjih volitvah še narasla. Komunisti ne smejo nastopiti, Radič je močno oslavljen, ker hrvaški kmetje že uvidevajo brezplodnost Radičeve politike, in tudi radikalci, ki so še sedaj razcepili v Pašičevo in Protičvevo strujo, ne bodo dobili toliko glasov kot zadnjič, ker so se izkazali kot nazadnjaki, radi česar jih ljudstvo zapušča. Od vsega, kar omenjene stranke izgubijo, pridobi gotovo največ demokratska stranka, ki je stranka bodočnosti in v kateri so zastopani vsi sloji. Od nje le se more pričakovati, da bo vsem slojem prav in da bo končno zavladovalo v naši državi splošno blagostanje. Od nazadnjajških radikalcev ne moremo pričakovati nič dobrega. Pre-slabo so se izkazali sedaj, ko so na vladi. Istotako ne moremo pričakovati veliko od malih strank, ki bodo zaradi svojega malega števila poslancev ostale brez vpliva. Med male stranke štejem med drugimi klerikalce, ki se hvala Bogu ne bodo nikdar razširili po vsej državi in ne bodo imeli nikdar odločilnega vpliva v Jugoslaviji. To je dobro za ljudstvo, ker od klerikalcev smo imeli še vedno le zlo. Brez pomena je tudi iti s «samostojneži», ki so razširjeni samo v Sloveniji, in s svojimi par poslanci, ki jih dobijo, ne bodo mogli v narodni skupščini doseči prav ničesar. Le velike stranke, ki imajo vpliv, dosežejo kaj. Zato, slovenski kmetovalci in drugi sloji, idite z demokratsko stranko, ki se je že in se še bo izkazala vredna vsega zaupanja. **Priporočajte in širite „Domovino“!**

Kandidature JDS

bodo proglašene v prvi polovici meseca februarja 1923. Nosilec liste bo po soglasni zahtevi vseh okrajev na Kranjskem

DR. GREGOR ŽERJAV.

V posameznih okrajih so določeni kandidati od zaupnikov samih iz krogov domačih kmetov, obrtnikov in delavcev. Vodstvo JDS. je polagalo važnost na to, da bodo na listi glavni podeželski stanovi zastopani. Tako bomo imeli kmete in obrtnike, v njihovem krogu pa tudi delavca za kandidata.

S tem se pokazuje demokratska stranka kot zastopnica vseh stanov in poudarja, da moramo drug drugega podpirati, ne pa morda celo bujskati enega proti drugemu.

V vsaki občini se imajo tvoriti mali volilni odbori iz vseh naprednjakov brez razlike stanu.

Ali ste že javili ime čuvarja skrinjice in njegovega namestnika? Ako ne, storite to takoj na naslov:

Poslanec dr. Gregor Žerjav,
Centralni volilni odbor JDS. v Ljubljani.

Politični pregled

Niti dva meseca nas več ne ločita od volitev, ki bodo

18. marca,

ko se bo pokazalo, komu jugoslovansko ljudstvo zaupa vodstvo državnih poslov. Kako bodo te volitve izpadle, o tem se danes še ne more govoriti, ker bo na izid volitev vplivalo marsikaj, kar pri politično bolj zrelem narodu kot je naš sploh v poštev ne bi prišlo. Pri nas n. pr. se hoče tudi s silo doseči volilna zmaga radikalni stranki. Ne pri nas, na Slovenskem, kjer se vodi volilna borba še dosti dostojno, pač pa v južnem delu države, kjer porabljajo celo orožništvo, da mora agitirati za radikalno trančko, češ, kdor je za radikalce, ta je tudi za kralja.

To je pa velika laž, ker naša država je ustavna in kralj je samo najvišji poglavar po ljudstvu vladane države in on ne more biti pristaš nobene stranke, njemu so vsi državljani enaki in oni, ki ga prištevajo k svojim pristašem,

žalijo kralja,

ki stoji nad strankami, ker je kralj vseh državljanov! Zaradi takega

R. Silvin:

Vrtnarjeva Nežika

Tobakarjev Pavle pa ji je rekel, ko je ravno šla mimo njegovega vrta:

«Ah, Nežika, kako se mi smiliš! Vedno sem te imel rad, ker si bila tako poštena in hči poštenih staršev! Iz nebes pojdeš v pekel, kjer vlada trpljenje, kjer te bodo pehali in zavidali... Nežika, premisli si dobro! Sedaj si še prosta!»

Še potovka Špela je mislila, da ji mora povedati nekaj pametnega, saj je bila tako domača pri Vrtnarjevih. In ko je prinesla zadnjo pošto, ji ni dala žilica miru, da bi molčala:

«... Sedaj še ne veš, Nežika, kaj se pravi živeti, ali on te bo kmalu naučil. Tako neotesanega in sirovega človeka ni v naši fari, kot je Luka. Ti pa si navajena na dobro, a pri njem boš morala jesti samo plažo... In stara! Satansko skopababnica. Kot medved je, ki bo godla podnevi in ponoči nad tabo, ako ne boš plesala tako, kot bo hotela ona. Premisli si dobro, Nežika!»

Take in enake pridige je morala poslušati Nežika skoro vsak dan.

svojega postopanja se bodo radikalci še zelo kesali.

V glavnem se vrši volilni boj med dvema najmočnejšima strankama v državi,

med demokrati in radikalci

in ker so dobili demokrati že pri zadnjih volitvah nad radikalci več tisoč glasov večine, o čemer poročamo v posebnem članku, je opravičeno upanje, da dobijo pri teh volitvah še večjo večino, ker so ostali skozi vsa ta leta zvesti svojemu programu in so se pošteno trudili, da bi pomagali ljudstvu. Ako niso dosegli vsega, kar so hoteli in kar bi bilo potrebno, ni to njihova krivda, temveč posledica razmer. V narodni skupščini je bilo od 419 poslancev samo kakih 90 demokratov in ti so morali napenjati vse sile, da so sploh kaj dosegli. Ljudstvo bi imelo samo koristi od tega, ako ne bi šlo za malimi strankami, temveč bi se oklenilo močne in delovne demokratske stranke.

Enotno nastopa prav za prav samo demokratska stranka, ker radikalci so se razdvojili na dve skupini, na Pašičeve in Protičeve privržence in obe skupini se prav ostro pobijata med sabo, kakor se sploh vsa volilna borba vodi

v znamenju razcepljenosti, tako, da se celo manjše stranke, na primer zemljinoradniki in bosanski muslimani, delijo na več skupin.

Zanimiva je volilna borba na Hrvaškem, kjer demokrati očitno napredujejo,

Radić pa nazaduje,

ker se hrvaški kmet ne da več voditi za nos. Od zadnjih volitev obljublja Radić hrvaškemu kmetu same očitno nemogoče reči: republiko, v kateri ne bo ne davkov, ne vojaštva, ne uradov in ne šol, uresničilo se ni pa od vsega tega nič, ker se uresničiti ne more. Ker brez urejene uprave se ne more izhajati in k urejeni upravi spadajo uradi in vojaštvo, vse to pa stane denar, ki se da dobiti samo potem davkov. Ljudstvo ima od tega velike koristi, ker dobra državna uprava vzdržuje javni red in varnost, ljudem je zavarovana sigurnost življenja in imetka. To uvidevajo polagoma tudi hrvaški kmetje in zato so sedaj Radićevi volilni shodi prav slabo obiskani, ker ljudje so postali siti samega hujskanja in brezdelnosti, oni zahtevajo od svojih poslancev, da kaj storijo za ljudstvo.

V našem severnem sosedstvu, v Avstriji, se razmere nikakor ne morejo urediti, one postajajo od dneva do dneva obupnejše. Nekaj časa se je mislilo, da preskrbi zveza narodov

Avstriji mednarodni kredit,

da bi uredila svoje žalostne državne finance, pa iz tega menda ne bo nič, ker je ravno te dni zveza narodov svetovala avstrijski vladi, naj se obrne naravnost na mednarodne finančnike. Tam pa ne bo dobila nič, ker brez garancij ne posodi Avstriji nihče nič, ker je preveč zadolžena.

Razmerje med Francijo in Nemčijo se še vedno poostruje in postaja nevzdržno, tako, da je že skrajni čas, da se uresničijo glasovi

o angleškem posredovanju,

ki so se pojavili zadnje dni. Baje se je nemška vlada obrnila na angleško vlado s predlogom, da naj ona posreduje pri francoski vladi, iz Pariza pa poročajo, da bi Francija bila pripravljena sprejeti angleški posredovalni predlog, ako bi bil on tak, da s tem ne bi bila dotaknjena čast Francije. Ko bi se le hoteli na kak način sporazumeti, da bi si Evropa malo oddahnila. Seveda, od Francije se ne more zahtevati, da bi odnehala v svojih pravicah po vojni odškodnini, ker so Nemci za časa vojne napravili preveč škode na zasedenem francoskem ozemlju. Ampak mala odgoditev plačil bi se morda vendar mogla Nemčiji dovoliti. Morda se v tem zmislu tudi zboljša sedanji navedeni neznosni položaj.

Pogajanja v Lozani se nadaljujejo, ampak

do miru med Grčijo in Turčijo

morda vendar ne pride. Turkom so bili izročeni mirovni predlogi, toda poročajo se, da Turki že izjavljajo, da so ti predlogi za njih nesprejemljivi. Ampak eno je skoraj gotovo: do nove vojne med Grčijo in Turčijo skoraj gotovo ne pride, ker niti ena niti druga nasprotnica tega ne more riskirati. Pogajani se bodo še nekaj časa in se medsebojno prepirali, a že vsi znaki kažejo na to, da se bo vendar sklenil mir brez ponovne rabe orožja. To bi bilo tudi najpametnejše in najboljšo za Grčijo kakor tudi za Turčijo.

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

ravno morali. Take nesnažnosti Nežika ni bila vajena. Zato ni vedela, kje naj prične.

«Kam ste me dali? Zakaj ste me pahnili v to zamazano gorsko gnezdo? — Prav mi je, kar sem hotela sama, to sem dobila, sama sem kriva in nihče drugi!»

Dosti truda jo je stalo, preden je spravila hišo vsaj deloma v red. Krvaveli so ji prsti in kolena, preden je osnažila pohištvo večletnega blata in prahu. Na stenah temne in zamazane sobe so visele male, več sto let stare podobe. Nežika je vsaj nekaj najgrših odstranila in obesila na njih mesto nove, kar pa s Lukovi materi ni bilo nič kaj všeč. In zvečer je brlela tam v kotu mala leščerba, mogoče starejša kot Nežikina tašča — druge luči niso imeli pri hiši. Nežika je bila navajena velike svetle luči, zato je kupila v bližnjem mestu novo svetiljko. Seveda je tašča zopet godla na tihem in tudi proti svojemu sinu, le nad Nežiko se še ni upala znositi.

«Pravo frajlo si dobil! Saj ti bo strofnila vse in vse zapravila! Ali ji ni bila dobra ona leščerba, s katero smo opravili toliko let! Treba ji je bilo kupovati nove, samo da več olja pogori in da več stane!»

Dopisi

Javornik. Dobro uspeli Silvestrov večer Sokola Koroška Bela-Javornik bode v oči naše klerikalce. Zato so se v dolgem dopisu v «Domoljubu» spravili nad naše Sokole, zlasti nad našega postrtovalnega starosta. «Domoljubu» priporočamo, naj se briga rajši za svoje Orle, kako so se oni zabavali na Silvestrov večer. Na Jesenicah je namreč na Silvestrov večer neki Orel posilil neko mladenko. Zadeva je pred sodiščem. O tej zadevi pa «Domoljub» ne piše, temveč jo pokriva s plaščem molččnosti, ker se je pač zgodila med «krščanskimi» ljudmi. Take stvari naj bi «Domoljub» okrcal, toda on rajši po klerikalnem načinu zmerja in obrekuje. Zmerjanje in obrekovanje na nas ne vpliva. Mi ostanemo zvesti sokolski ideji, zvesti napredni stvari in smo pripravljeni vedno braniti čast našega staroste. — Opazovalca.

Lukovica. Gospod urednik! Vik in krik, katerega je povzročil moj nastop v «Domovini» med tukajšnjim «pobožnim» ženskim svetom, zasluži nekoliko odmeva. Predvsem moram reči, da sem s takim uspehom prav zadovoljen; očitki, da duhovskemu stanu jemljem ugled ali pa da nisem dober kristjan, me pustijo prav zadovoljnega. Pribiti moram le, da nikjer in nikdar nisem meril na našega domačega gospoda župnika. Zato poudarjam, da je le škoda, ker imamo tako malo njemu sličnih duhovnih gospodov. In ravno jaz imam to srečo, da nosim v spominu mnogo resničnih dogodov in pripetljajev, ki jih bom dragim bralcem «Domovine» še podal za pouk in kratek čas. Z resnico na dan! Čemu bi slepomišli? Ako je vam, drage pobožne rojakinje, dovoljeno, da jemljete za tarčo svojih nabrušenih jezičkov tega ali onega, posebno pa še moje malenkost, čemu naj bi jaz ne smel povedati tuintam kaj iz lastnih in tujih pripetljajev. Da pa v prihodnje ne bo zopet prevelikega razburjenja, moram povedati, da lahko enkrat ali drugič povem tudi zanimivo zgodbo o ženici, ki se ga je tako nalezla, da je šla popoldne k rani maši in vedel bi tudi popisati zapeljevanje oženjenih moških in romanje k «vodiški Johanci». Oh, pa še marsikaj družega! In popisal bom vse po resnici in pravici. Zgodí se vaša volja! — S.

«Ne bodite sitni. Malo boljše luč pa že moramo imeti!»

«In čemu je treba teh novih podob na steni? Ali niso bile one dobre? Samo da denar proč meče! Boš videl, Luka, še beračita bosta enkrat, če pojde tako naprej!»

Sin je molčal. Materi ni hotel ugovarjati, ženi pa tudi ni hotel reči ničesar, saj sta bila poročena še tako kratek čas. Nežika pa je bila tudi zares pridna; delala je mnogo, dosti več nego prej doma. Vstajala je zgodaj in šla je vedno zadnja k počitku. Delala je, kolikor so ji le pripuščale slabe moči in kmalu je bila vsa hiša v čisto drugačnem redu kot prej. Vsega seveda ni mogla urediti tako kot bi rada, posebno ker ji je vedno in povsod nasprotovala osorna in postarna tašča.

Nekoč sta prišla obiskat Nežiko dva sorodnika. Seveda jih je bila zelo vesela. Eden izmed njih je bil višji gimnazijec, drugi pa je bil njegov leto mlajši brat, ki je že davno obesil šolo na kol in se posvetil kmetijstvu. Zvečer jima je odkazala tašča spalnico v mrzli, smrdljivi kleti, kjer sta ležala oba v eni napol podrti postelji. Starka je prinesla velik škap in ga postavila ponosno pod posteljo. Brata sta se začudeno

Gornji Logatec. Prejšnjo nedeljo so naši marljivi Sokoli in Sokolice ponovili res pristno narodno «V Ljubljano jo dajmo!» z istim moralnim uspehom kot zadnjič. Predstavo si je ogledal tudi poslanec g. Reiser, ki se je o njej jako pohvalno izrazil. Sedaj se pripravlja že nova igra, vse to, ne da bi trpela telovadba. Ampak dvorano bo treba prihodnjič zakuriti. Nismo vsi tako gorli kot člani dramatičnega odseka. — Istega dne popoldne se je vršil pri nas sestanek zaupnikov JDS. iz loogaškega sodnega okraja. Uspel je prav zadovoljivo. Z odobravanjem je bilo sprejeto temeljito poročilo poslance g. Reiserja o današnjem političnem položaju. Storili so se primerni sklepi za nastop pri bližajočih se skupščinskih volitvah. Gornji Logatec bo ostal zvest svoji napredni preteklosti. Švigašvag pri nas ne poznamo! — Radi častikraje obsojeni lkanclist okrajnega glavarstva Budin še vedno straši po naši občini. Četudi se je napram dr. Žerjavu pisimeno zavezal, da se ne bo več vtikal v politiko, mu vendar klerikalna žilica ne dá miru. V njegovem stanovanju se vrše tajni politični sestanki. Ker v domači občini po gostilnah ne smemo več politizirati, je porabil praznik blagoslovljenja zvonov v Hotederšici in tam javno agitiral za drja. Korošca, češ, da on «okrajni tajnik» clober stoji, da bo prišla Hotederšica takoj zopet pod Italijo, ako ne bodo vsi volili Korošca. Umolkni je šele, ko mu je gostilničar zagrozil, da ga vrže na cesto, če ne nehla hujskati. Napredni stvari ta srboritež sicer prav nič ne škoduje, če se pa to more trditi tudi za državno upravo, je sedwa drugo vprašanje.

Mozirje. (Odlikovanje velezaslužmaga sadjarja nadučitelja g. Franca Praprotnika.) Zastava na hotelu «Nazarje» je naznanila kraj, kjer se je imela vršiti pomembna proslava. Zbrala se je tolika množica, da je bila dvorana skoro premajhna. Na mizi je bila razpoložena zbirka prekrasnega sadja, nad njo pa je visela okusno okrašena podoba kralja Aleksandra. Trški župan g. R. Pevec je otvoril proslavo, presrečno pozdravil navzoče ter dal besedo g. nadučitelju Praprotniku, ki je z vnemo govoril o pomenu umnega sadjarstva. Z zanimanjem so navzočii poslušali tako navdušene besede siivolasega izkušnega sadjarja. Nato je predstojnik tukajšnje politične

spogledala in začela ugibati, kaj naj pomeni velika, lesena posoda... Zhenica je opazila z bistrim očesom njihuno začudenje in rekla mirno:

«Vesta, pri nas nimamo srebrnih ali porcelanastih nočnih posod, kot jih imate po mestih, zato sem pa prinesla kar ta škaf, če bi bilo slučajno kateremu treba...» Zadnjih beesedi nista slišala več, vrata so se bila zaprla za njo.

«Uboga Nežika, kam je prišla! Kéaj je zakrivila, da jo je Bog tako kaaznoval! Doma je imela tako lepo, tu pa se mi zdi kot v razbojniški jarmi. Gotovo je bilo na njenem domu snažnejše v hlevu, kot ima tu v smrdljivih kletih... In pa ta neznoosna ženska! Tako babo imeti na glavi, Bog nas varuj! Uboga Nežika!»

Dolgo sta se pogovarjala brata in pomilovala svojo teto. In drugi dan jo je vprašal starejši:

«Ljuba teta, kaj pa vendar mislite, da pustite nesrečni starki tako gošpodinjiti? Toliko bi pa že lahko dosegli, da vam ne bi bilo treba dajati škafa pod posteljo, ako pride slučajno kak gost!»

«Ali misliš, da morem, kot bi hotela? Ali misliš, da mi pusti tašča? Kdaj sem že hotela kupiti v mestu

ekspoziture g. dr. Janko Šiška po opisu njegovih velikih zaslug pripel g. Praprotniku na prsi zlato svetinj, s katero ga je odlikoval Njegov Veličanstvo kralj Aleksander. Svetinja ima napis: «Za državljanske zasluge.» Prvi je nato izpregovoril g. Fr. Hribernik, ravnatelj meščanske šole v Šošanju, ter obširno opisal pota, po katerih je hodil Praprotnik kot učitelj-sadjar. Zagohtavljal ga je velike hvaležnosti tukajšnjih prebivalcev, ki ga bodo ohranili v trajnem spominu. V imenu vseh navzočih je izrekel iskreno željo, da bi se veselil še mnogo let pri najboljšem zdravju svojega blagonosnega življenja. Cestital je slavljencu tudi domači župnik gospod Fr. Krošelj z željo, da bi doživel g. Praprotnik še mnogo pomladi in se tako še dolgo, dolgo časa veselil krasno cvetočih sadnih dreves, katera ga očividno osvežujejo. Za njim je izpregovoril še g. A. Goričar, posestnik tovarne v Libiji, ter

poudarjal, kako njega in z njim gotovo vse navzoče veseli, da se je ta tako neumorni pospešitelj duševne in telesne narodne blaginje s tem odlikovanjem dostojno počastil. Končno je župan g. R. Pevec izrekel prisrčno zahvalo vsem govornikom in vsem navzočim, ki so s svojo številno udeležbo počastili svojega zaslužnega dobrotnika ter je z «živio» Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru zaključil slavje.

Toplice pri Novem mestu. Usojam si opozoriti novomeško obrtno društvo, da v interesu lastnega ugleda posveti nekaj pozornosti čevljarskemu mojstru H. Pretirano delo v njegovi obrti in njegovo ravnanje z vajenci zasluži oster ukor. Zaenkrat ne maram navajati podrobnosti; ako pa bo ta opomin ostal brezuspešen, se oglasim obširno, brez ozira na to, da ima oblastni gospod mojster H. zveze z raznimi veljaki, zadnje čase posebno z g. župnikom. — Znanec.

Kmetijski glasnik

ALI IMAMO POSLOPJA PRAV ZAVAROVANA?

Slučaji požara se radi dogajajo. Nihče ni varen pred njimi. Zdaj zgori tukaj toliko in toliko hiš in gospodarskih poslopij, zdaj zopet drugje. Stvarna škoda je v takih slučajih zmeraj velika in češče ogromna. Izkušnje nas pa do sedaj uče, da so kmetijski posestniki najraje prenizko zavarovani, tako da trpe največjo škodo po požarih navadno prebivalci zunaj po deželi.

Te nevarnosti zaradi požara so privedle naše gospodarje tako daleč, da so že splošno zavarovani in da so danes prav redke izjeme, da bi tudi kmetijski posestnik ne bil zavarovan. Kar se pa skoraj povsod opazuje, je to, da so naši gospodarji prenizko zavarovani. Po vsakem požaru zunaj na kmetijah se namreč redno sliši, da so bili prizadeti gospodarji sicer zavarovani, toda prenizko.

Ker je danes vrednost poslopija vsled majhne vrednosti našega denarja silno narasla in je vsa druga, kakor je bila pred vojno, je nujna potreba, da se zavarovalna vrednost gospodarskega poslopija sploh zviša, da se ta vrednost nanovo oceni in današnji vrednosti denarja primerno zviša. To morajo vsi posestniki storiti! Neopravičljivo bi bilo, ako bi se to zanemarilo.

Ze prejšnja vrednost naših poslopij je bila prenizko nastavljena, tako da nikakor ni odgovarjala dejanski vrednosti zgorljivih delov poslopija. Danes pa ni ta vrednost v nobenem razmerju z dejansko vrednostjo. Zato je nujno potrebno, da zavarovalno vrednost poslopija zvišamo vsi, ki tega nismo do sedaj storili. Neodpustno je, če bi vse pri starem ostalo, ker se po požaru nastala škoda ne da drugače popraviti kakor le z odškodnino, ki jo dobimo od strani zavarovalnic.

Do sedaj smo zavarovali proti požaru navadno le zgorljive dele poslopija. Opozarjati pa je naše gospodarje tudi na to, da je tudi naše pohoštvo potrebno zavarovanja in ravno tako naše gospodarsko orodje in vozovi. Zgodi se, da nam v slučaju požara tudi teh stvari ni mogoče rešiti.

KUPI GNOJA PO NJIVAH.

Če se voziš z gorenjsko železnico, zapaziš na njivah velike kupe gnoja, ki so na štiri vogale obdelani, lepo poravnani in približno en meter visoki. Ti enakomerno in skrbno pripravljene kupi nam pričajo, da imajo ondotni poljedelci veliko zmisla za pravilno ravnanje z gnojem. Oni ne puščajo gnoja na kupih tako razkopanega, kakor ga napeljejo in kakor

ga na kup zmečejo, ampak spravljajo ga v red, ga poravnajo in potlačijo. Na ta način skrbe, da se gnoj tudi v teh kupih še nadalje enakomerno razkrajja in varuje kolikor mogoče pred izgubo na hlapnih in raztopnih gnojilnih snoveh.

Navajamo to ravnanje gorenjskih poljedelcev za izgled, in sicer zaradi tega, ker se ne ravna povsod z gnojem tako pravilno. Po raznih drugih krajih ga izpeljejo čez zimo tudi na njive, toda puste ga ležati v razkopanih kupih, kakor ga pač napeljejo. To pa ni prav. Pomisliti moramo, da potrebuje gnoj za nadaljno ugodno razpadanje in razkrojavanje ravno vseh tistih pogojev kakor na gnojišču in da ga je treba zunaj na njivah ravno tako varovati pred izgubami kakor na gnojišču. V ta namen je pa treba, da ga poravnamo in potlačimo, kajti le v takem kupu delujejo najugodnejše in najenakomerne vse tiste čimjenice, ki so potrebne pri razkrojevanju gnoja, kakor zrak, vlažnost, toplota in različne gnilobne glivice, ki se udeležujejo dejansko tega razpadanja in gnitja.

Kjer je še ta navada, da puščajo napeljani gnoj v razkopanih kupih čez zimo, tam naj se začnejo že enkrat zavedati slabega ravnanja in naj začno spravljati gnoj v pravilno napravljene kupe. Na ta način ga tudi najbolj varujejo pred izpiranjem po dežju, pa tudi pred izgubami na hlapnih snoveh (amonijaku), kajti čim bolj je gnoj razkopan in čim večje je njegovo površje, tem večja je tudi izguba na hlapnih snoveh. — Na en kup se zvozi po 20 do 30 voz gnoja, pa tudi več. Kupi naj bodo povprek po en meter visoki, da je z njimi lažje ravnati in da jih dež ne more izpirati. Tudi je gledati, da napravljamo te kupe na najbolj priličnih mestih, da imamo pozneje z razpeljavanjem gnoja manj dela.

NEUGODNI VPLIVI IN ŠKODLJIVCI LUCERNE.

Ako nam lucerna ne zdrži dolgo časa na njivi, ima to zmeraj svoje vzroke. Lucerna je po svoji naravi trpežna rastlina, zato ji pravijo ponekod tudi večna detelja. Po ugodnih legah in pod ugodnimi pogoji nam dolgo časa vztraja. Po manj ugodnih krajih nam uspeva pa le po štiri leta in postane potem tako redka, da je ne kaže več pustiti za košnjo.

nekaj podobnega, pa je kričala stara in se jezila, da sem si rajši premislila. Hudovala se je, da je to samo nepotrebno zapravljanje in da brez takih novotarij lahko opravimo zanaprej, kot smo opravili do sedaj. In tako je ostalo pri starem.» Smilila se jima je uboga teta, posebno ko sta opazila oba, da ji je zdrknila solza po obrazu. A pomagati ji nista mogla. Ah, hudo je, dvakrat hudo, ako pride clovek od dobre hiše, kjer je snažnost in blagostanje doma, med take ljudi, kot je prišla Vrtnarjeva Nežika. Pa Nežika ni godrnjala, tiho je prenašala svojo nesrečo in se vdala v usodo.

Minevali so dnevi in meseci in trpljenje Nežikino je bilo čim dalje tem huje... Vse je vpilo nad njo, nihče ji ni privoščil prijazne besede. Hudobna tašča jo je zmerjala od jutra do večera in jo zbadala z najgršimi priimki in moževa ljubezen je postajala od dne do dne hladnejša... Trenutki obupa so prišli nad ubogo Nežiko, ki ni zakrivila nič drugega, kot da se je poročila s tako sirovino. Cele noči ni zatisnila očesa in s potoki solza si je lajšala srčne bolečine... Nežika je strašno trpela, a nihče se ni zmenil zanjo in nikogar ni imela, da bi se mu re-

vica smilila... Pisala je na skrivnem svojemu bratu in mu potožila svoje gorje... Odločila se je, da mu zaupa, kako ravna Požegovi z njo. Seveda še ni povedala vsega, zamolčala je mnogo; a že to, kar je izdala, je bilo strašno. Tisoč zdihljav je ni slišal nihče drugi kot temna noč in mrtvi zidovi in njenih solza ni videl drugi kot njene blazine.

Mož je postajal osoren in dogodilo se je celo, da se je spozabil tako daleč, da jo je začel zmerjati. Ali ona je vse to mirno pretrpela, ne da bi komu tožila svojega moža.

Povila je krenkega sinčka. Takrat je postal Luka nekoliko boljši z njo, a tašča je ni mogla videti. Namesto da bi ji postregla, ko je revica ležala bolna v otroški postelji, jo je zbadala s pikrimi opombami, češ, da je zanič, da samo leži in je, dela pa nič! Še sedaj, ko je bila reva na porodu, ji ni privoščila trohice počitka: «Jaz sem vstala pri vsakem otroku takoj drugi ali tretji dan, ta gnoj pa se valja po postelji že celih deset dni!» je vpila in letala po sobi kot nora gori in doli.

In bili so trenutki, ko je bilo Nežiki tako hudo, da bi najrajši umrla. A pogledala je na ljubljeno dete po-

leg sebe in bila je zopet pomirjena — in celo smehljaj se ji je prikradel za trenutek na obraz.

«Torej samo tebe imam še, samo tebe, ki te tako ljubim! Če bi še tebe ne imela, bi morala obupati,» in pritisnila je nedolžno stvarico na lubeče srce...

Tone, možev mlajši brat, je bil edini pri hiši, ki ji je bil naravnost naklonjen in jo je imel rad. Revica se mu je smilila v dno srca in kakor so jo drugi devali v nič, tako jo je on spoštoval. In postregel ji je, če je le mogel. Kolikokrat ji je prinesel iz bližnjega mesta kozarček dobre vina ali kako drugo malenkost, s katero ji je pokazal svojo pozornost. Za vse to mu je bila Nežika nepopisno hvaležna. Pa tudi nad svojega brata se je spravil tu pa tam in ga rotil, naj ima vsaj malo srca do svoje žene in naj ne bo tako osoren proti njej. Tudi materi je večkrat očital, da ne dela prav in jo prosil, naj bo dobra z njo, toda njegove dobrohotne besede so izdale le malo...

Kmalu potem, ko je Nežika povila dečka, jo je prišla obiskat mati. In ko sta bili sami, ji je potožila svoje trpljenje in ji povedala vse po pravicah... Dobra mati jo je poslušala

Vzroki, da nam lucerna prehitro odpove, so različni. Navesti hočem sledeče:

Neugodna zemlja in lega je lahko prvi vzrok, da nam lucerna noče dolgo vztrajati. Težka glinasta zemlja, ki je v svoji spodnji plasti zaradi svoje zveznosti preveč mrtva in sirova, ni dobra za večletno lucerno, ker se njene globoke korenine ne morejo v taki plasti uspešno razvijati. Koreninam manjka zraka in živeža. Pomanjkanje apna v zemlji in vlažna tla pospešujejo to neugodnost, kajti lucerna ne trpi ne moče v zemlji niti pomanjkanja apna.

Plevelna trava je velika sovražnica lucerne. Taka trava izpodriva lucerno, zlasti v manj ugodnih legah. Na travorodni zemlji se to najbolj opazuje. Tukaj se lucerna hitro umika travni, ako se je med njo ugnezdila. Črvi, ogrci ali podjedi škodujejo lucerni veliko bolj kakor si navadno mislimo. Po naših «kebrovih krajih» so ti črvi veliko krivi, ako postane lucerna tako hitro redka. Navadno se pa za to škodo nihče ne zmeniš, sploh se nanjo ne misli, dasi je zelo občutna.

Poljske miši nam prizadevajo na deteljiščih tudi veliko kvaro. Ti škodljivci so postali po naših krajih velika nadloga, ker imajo prav v takih večletnih deteljiščih najbolj varna skrivališča in gnezdišča. Tudi za te škodljivce se pri nas premalo zmenimo, ker jih ne vidimo pri uničevalnem delu, ki ga opravljajo v zemlji z izpodjedanjem korenin. Treba pa je, da jih začnemo tudi po naših krajih preganjati, da se nam preveč ne razmnože.

Vsem tem škodljivim vplivom moramo pripisovati, ako se lucerna ne sponaša povsod in vselej z enako dobrim uspehom, bodisi glede na njeno trpežnost ali pa na njene košnje.

PREZGODNJE PRIPUŠČANJE TELIC.

Pri živinoreji opazujemo dve poglavitni napaki. Prva je ta, da teleta prehitro in slabo odstavljam, tako da nam redno hirajo in v rasti zastanejo. Druga je pa ta, da telice prezgodaj vodimo po plemenu; s tem jih v drugič zatiramo v rasti in v plemenski vztrajnosti. Izkušnja nas uči, da nam take živali zastanejo v rasti in da nam prej odpovedo. Zgodí se pa tudi, da nam prezgodaj vojene živali trpe vsled

s sočutjem in jo tolažila: «Potrpi, Nežika, saj mora vsaka žena, vsaka mati toliko potrdeti! Tudi jaz sem trpela, tudi jaz sem mnogokrat zahrepenela po svojem domu, po zlati prostosti mladih let in sem mislila, da sem nesrečna, dasi sem imela tako dobrega moža. Razumem te dobro, ali nič ne traja večno — in tudi tvoje trpljenje bo enkrat minulo. Le potrpi, Nežika, saj s tem si služiš nebesa! Za Luko bom pa že rekla Franceljnu, da ga ošteje — on to dobro razume!»

«Oh, mati! Ko bi ne bilo Toneta, bi meni ne bilo obstati pri tej hiši. Vse me sovraži, nihče me ne mara, samo on ima sočutje z mano in se postavi zame. Dekla sem, pa še slaba, kot pravi tašča. Stara gospodinja in jaz moram delati, kakor se nji spoljubi. Še celo sedaj, ko sem ležala v otroški postelji, mi ni prizanašala. Zmerjala me je in gonila iz postelje, ko sem se komaj držala po koncu in ko niti jesti nisem smela, kar bi hotela... Pa ne bom vam tožila, saj itak nič ne pomaga. On je sedaj res nekoliko boljši z mano, vsaj zmerja me ne — ali kako dolgo bo to trajalo?»

«Le potrpi, Nežika, bo že bolje! Ne obupaj, saj imaš vendar še svoje

težkih porodov ali nam gredo celo k nič.

Naši mali posestniki komaj čakajo, da pridejo pri svojih telicah hitro do užitka. To je sicer razumljivo, ima pa zmeraj slabe posledice. Zato je škoda, da nam živali zastanejo v rasti in da imamo vsled tega sploh slabše razvite in manjše krave po naši deželi. Škoda tiči pa tudi v tem, da nam take živali prej opešajo s svojim užitkom.

Če se nam začne telica prezgodaj pojati, ni to še noben dokaz, da je za plemenitev godna ali zrela, ampak to je le znak, da je spolno zadosti razvita. Boljše je, da v takem slučaju počakamo, da se telica tudi telesno zadosti razvije. Po naših krajih nastopi sposobnost za plemenitev v starosti poldruga leta, ko se izvrši prva zamena mlečnih zob.

Tu in tam trdijo živinorejci, da se z zgodnjim pripuščanjem ugodno vpliva na razvoj mlečnosti. Ta zgodnja plemenitev pa se ne sme pred poldrugim letom izvršiti. Če živali v razvoju zatiramo, je nemogoče, da bi s tem pospeševali obnem tudi mlečnost. Po drugih krajih imajo sploh bolj mlečno živalino, pa jo vodijo pozneje po plemenu kakor pri nas. Opozoriti je pa tudi na to, da so teleta po takih prezgodaj vojnih telicah tudi vobče bolj slabotna in iz tega vzroka manj sposobna za plemo kakor pri dorastlih telicah. Tudi to je škoda, ki jo imamo od prezgodnjega pripuščanja telic.

NAŠA GORENJSKA ŽIVINA.

Svojčas se je pisalo o gorenjski živali, da je vsestransko dobra in porabna za mlečnost, za delo in za pitanje. Danes se govori o tem, da bi gorenjsko živalino izboljševali s pomočjo simodolske pasme, in sicer najbolj zaradi tega, da bi gorenjska živalina pridobila na svoji mlečnosti. Mislim, da je treba stvar dobro premisliti, preden se lotimo tega koraka. Vprašanje je namreč, če ne bi z izboljšanjem vse vzreje, s skrbnim odbiranjem živali in menjavanjem bikov kakor tudi z izboljšavanjem krmljenja več dosegli kakor s primešavanjem simodolske krvi.

Gorenjska živalina, ki je po svoji vnanosti podobna povsem belenski in pincgavski pasmi, je sad domačih razmer po Gorenjskem. Če so razmere vzreje in sploh vse reje

ni smela. Stara se je hudovala nad njo in včasih ji je pomagal tudi Luka. Pa tašči vse to še ni zadostovalo; začela jo je obrekovati povsod, kamor je prišla, pri tem pa je lagala na tako nesramen način, da so ljudje res mislili, kako zanič žensko in slabo gospodinjjo je dobil Luka...

«Takega gnoja še nisem videla, to ti pa rečem,» se je hudovala stara sosedin, ko sta šli neko nedeljo skupaj od maše. «Samo ležala bi najrajši! In pri delu ti je tako kesna, da bi bila še za malo dekle zanič. Pa tako čemerno je to, kar naprej bi se ti kremžila. Kar videti je ne morem, tako se ti obrača. Ko smo pa bile me mlade, smo se zasukale, da nas je bilo kar veselje pogledati. Pa tudi ničesar ne zna; še kuhati ne, je že Bog pomagaj, ako pride taka zanič ženska na tako veliko posestvo!»

«In kaj pravi Luka?»

«Kaj naj reče! Nič — le žal mu je, da se je lotil tega štor!»

«Kajne, da ni res, da bi jo Luka pretepal, kot ljudje pripovedujejo?»

«To je grda laž! Najbolje bi sicer bilo, da bi jo vsak dan namesto zajtrka natepel, saj drugega ne za-

služi, ali vendar, jaz ga še nisem videla, da bi jo kdaj pretepal!»

«Mi smo tako slišali, zato sem vprašala. Vrtnarjevi so menda zelo hudi in govori se, da jo nameravajo vzeti domov...»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

NAJBOLJŠA VRSTA OVSA.

Med jarim žitom zavzema važno mesto oves. Posebno važen je za hribovite lege, važen pa tudi za druge kraje. Tudi pri ovsu nam je delati na to, da se njegovi dosednji pridelki povzdignejo, in sicer na obe strani, po množini pridelka kakor tudi po kakovosti.

Pridelki ovsu se ravna po različnih činiteljih: po rodovitnosti zemlje, po krajevni legi, po gnojenju in načinu pridelovanja in po vrsti ali sorti ovsu. Seveda se ravna pridelki tudi po manj ali bolj ugodni letini. Pri nas se žal ves pridelek pričakuje bolj od «letine» kakor od drugih pogojev in zato se je vobče za povzdigo tega pridelka le malo storilo. Navadno ga sejemo kot «zadnjo» rastlino v kolobarju, na zadnji prostor, da se njiva še do zadnjega izrabi. Zadovoljujemo se s pridelki, ki jih dobivamo, pa naj znašajo več ali manj. V vsakem slučaju je pri nas «letina» glavni

vzrok, če se je ovsu kaj več ali manj pridelalo.

To pa ni prav in tudi ni res! Pridetek ovsu se obrača v posameznih krajih v veliki meri po gnojnem stanju zemlje in po sorti ovsu. S pravilnim kolobarjenjem in gnojenjem se dá močno vplivati na pridelek ovsu. Danes nam pa ne sme biti vseeno, ali pridelamo na hektaru po 15 ali pa po 20 metrskih centov ovsu. Ravno tako nam ne sme biti vseeno, koliko slame in kako slamo pridelamo pri ovsu.

Slednjič je pa veliko ležeče tudi na sorti. Danes pridelujemo domači oves, pa tudi razne tuje vrste ovsu, kakor n. pr. dupavski oves, oves «Wilkom» itd. Kateri oves je najbolj? Na to vprašanje je težko odgovoriti, ker nimamo danes nobene take vrste, ki bi brezpogojno povsod najbolje obrodila. Pridelki ovsu se ravna po različnih spredeležavih pogojih in zlasti tudi po krajevnih legah. V tem oziru bo treba še mnogo primerjalnih poizkusov, da se prepričamo o vrednosti enega in drugega ovsu. Te poizkuse naj bi vodili naši okrajni ekonomisti. Veliko leži na izboljšavanju domačega ovsu, ki ga je treba s skrbnim odbiranjem semen (sortiranjem in vejanjem) in skrbnim pridelovanjem v rodovitnosti podpreti in dvigniti. Tudi oves kot «zadnja» rastlina potrebuje dobrega dela.

Obrtni glasnik

o Pokret obrtniških organizacij. V nedeljo dne 14. t. m. se je ustanovilo v Braslovčah obrtno društvo za Braslovče, Letuš in Polzelo. K društvu se je takoj priglasilo nad 50 obrtnikov, kar je le dokaz, da vlada v krogih naših obrtnikov velik smisel za organizacijo. Za predsednika društva je bil izvoljen gosp. Viktor Rössner. Društvo je pristopilo k zvezi obrtnih društev v Celju. Na ustanovnem občnem zboru je imel občeznani obrtnik g. Rebek iz Celja predavanje «Pomen obrtnih organizacij». Razložil je, da morejo edino obrtne organizacije v polni meri zastopati interese obrtnikov. Glede osemurnega delavnika pa je izjavil, da se mora za malo obrt odpraviti.

o Slovensko obrtno društvo v Brežicah ima dne 4. februarja ob desetih dopoldne v Narodnem domu svoj redni občni zbor.

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

«Naj jo le vzamejo, saj ni tako zanič, presneto bomo malo jokali za njo!»

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredi v prvem tednu februarja sledeče poučne tečaje in predavanja:

Na svečnico, dne 2. februarja:

- 1.) v **Vačah pri Litiji** po prvi maši v šoli: o izobrazbi kmeta, o samopomoči, o poljedelstvu; pomočnik okrajnega ekonoma Jereb;
- 2.) v **Vavti vasi** po prvi maši v šoli: o vzgoji in režnji trt; okrajni ekonom Kafolj;
- 3.) v **Gorenji Straži** ob 13. uri v vinogradu g. Dularja: praktični tečaj o pravilni režnji trt; okrajni ekonom Kafolj;
- 4.) na **Primorskem v Kranju** ob pol 10. uri v šoli: o izboljšanju gnojil in hlevov, o racionalnem gnojenju in uporabi umetnih gnojil; pomočnik okrajnega ekonoma Hladnik;
- 5.) v **Božjakovem v Beli Krajini** ob 13. uri v šoli: o sadjarstvu; pomočnik okraj. ekonoma Konda;
- 6.) v **Petrovčah pri Vodeniku** ob 9. uri: o umni prašičjereji; živin. instruktor Zupanc.

V nedeljo, dne 4. februarja:

- 1.) v **Hotiču pri Litiji** po maši v šoli: o ravnanju z gnojem, o gnojenju, o izboljšanju hlevov; pomočnik okrajnega ekonoma Jereb;
- 2.) v **Radovljici** ob 10. uri v ljudski šoli: o glavnem opravilu v A.-Ž.-panju; čebelarski potovalni učitelj Okorn.
- 3.) v **Smledniku** ob 7. uri v ljudskem domu: o umni živinoreji z ozirom na mlekarstvo; pomočnik okrajnega ekonoma Hladnik;
- 4.) v **Zapogah** ob 11. uri v šoli: isto predavanje; pomočnik okrajnega ekonoma Hladnik;
- 5.) na **Raki** ob 7. uri: o živinoreji in poljedelstvu; pomočnik okrajnega ekonoma Ambrož;
- 6.) v **Gorenji vasi pri Logatcu**: razprava o regulaciji in osuševanju močvirnih travnikov; pomočnik okrajnega ekonoma Matjašič;
- 7.) v **Laškem** ob 9. uri v šoli: o rejli plemenjakov, o izboljšanju gnojišč, o travništvu; živ. instruktor Zupanc;
- 8.) v **Marenbergu**: o pospeševanju živinoreje in sadjarstvu; okrajni ekonom Wernig;
- 9.) v **Limbušu**: o gnoju in gnojenju; okrajni ekonom Štrekelj.

= **Vrednost našega denarja.** Dne 30. januarja se je dobilo na zagrebški borzi: 1 dolar za 102 do 108 dinarjev, 100 avstrijskih kron za 14 do 15 par, 100 češkoslovaških kron za 310 do 315 dinarjev, 100 lir za 510 do 513 dinarjev, 100 nemških mark za okoli 25 par.

= **Žitni trg.** Cene so zopet narasle. Prošle dni se je v Vojvodini tržila pšenica po okoli 480 dinarjev postavno vtovorna postaja, ječmen po 350 do 375 dinarjev, rž po 400 dinarjev, oves po 295 do 300 dinarjev, koruza po 290 do 300 dinarjev, moka št. 0 po 700 do 800 dinarjev za 100 kg.

= **Cene živini v Zagrebu.** Zadnje dni so se tržili za kg žive teže: voli prvovrstni 11 do 12 in pol dinarja, drugovrstni 8 do 9 dinarjev, tretjeverstni 5 do 6 dinarjev, krave tretjeverstne po 5 do 6 dinarjev, svinje debele po 24 in pol do 25 in pol dinarja, svinje mesnate po 26 dinarjev. Cene so narasle. Živina se precej izvažava v tuje države.

= **Tečaj za pridelovanje in pravilno uporabo krme.** Naša živinoreja zadnja leta silno trpi zaradi pomanjkanja krme. Temu pa ni kriva samo dveletna suša, temveč v veliki meri tudi pomanjkljivo oskrbovanje in gnojenje travnikov in deteljišč. Da se kmetovalcem pokaže, kako je dvigniti pridelok na krmi in kako je z njim ravnati in varčno gospodariti, priredi državna kmetijska šola na Grmu teoretičnopraktičen tečaj za umno pridelovanje in pravilno uporabo krme. Ta tečaj se vrši dne 19., 20. in 21. februarja t. l. Revni in oddaljeni udeleženci dobe na zavodu prispevek v hrani. Priglasiti se je ravnateljstvu čim prej, najpozneje pa do 10. februarja.

= **Prihodnji ljubljanski veliki sejem** se vrši v početku septembra. Zanj se vrše že priprave.

= **Češkoslovaški hmeljski trg.** Prošli teden se je plačal v Žatcu (Češkoslovaška) hmelj po 650 do 700 češkoslovaških kron za 50 kg, to je po okoli 160 do 175 naših kron za 1 kg.

Belokranjska politika in gospodarstvo

Živinoreja

Bela Krajina ni baš na prvi stopnji, kar se tiče živinoreje. Glavna krivda leži v tem, da pridelamo premalo krme. Mnogo je pa vzlic temu posestnikov, ki zredijo jako lepe vole. Pasmе enotne ne najdemo, vse je zmešano križem. Dobro bi bilo vpeljati enotno pasmo, kakor je to n. pr. na Gorenjskem v Bohinju. To povzdigne sloves reje in kraja, kar ima potem tudi svoj vpliv na ceno.

Vse premalo se redijo krave. Belokranjske krave so v splošnem slabe in dajo razmeroma jako malo mleka. To je velika škoda zlasti za one kraje, ki pridelajo malo žita. Mleko je važen živež zlasti za deco, in otroci, ki nimajo dovolj mleka, so slabotni. Naprava sirovega masla je tako malenkostna, da sploh ne pride v poštev.

Prav tako je skoro popolnoma neznan izdelovanje domačega sira, ki bi imel zaradi svoje redilne vrednosti v ljudski hrani lahko važno mesto.

Bela Krajina je pred vrati Karlovca, ki se vidno širi. Mesto bo potrebovalo prej ali slej večje množine mleka. Zato naj bi zlasti obmejni kraji premotrivali vprašanje

reje krav in ustanovitve mlekarne. Poljedelstvo samo ne nosi toliko, da bi zadostovalo za hrano in obleko belokranjskemu kmetu. Vinogradništvo je doseglo že tako rekoč svoj višek in zato opazamo že zastoj v vinski trgovini, ki se lahko izpremeni zaradi konkurence v usodno krizo. Če ni vino pravočasno prodano, obstoji nevarnost, da se lahko zaradi nepravilnega ravnanja pokvari ali pa — izpije in potem ni ne robe ne denarja.

Povzdigniti je treba tudi ovčerejo. Ravno sedaj ponuja Kmetijska družba ovne ali škopce jezersko-solčavske pasme, ki ima priznano najboljšo volno. Posestniki naj ne prezrejo te ugodne prilike, ki se jim ponuja. Stari nazori morajo pasti in tudi belokranjska ovčereja se mora povzdigniti. Kupcev za žive živali in za volno ne manjka, to vidi vsakdo.

Mnogo neprilik delajo pri nas živinoreji razne kužne bolezni, ki se vedno ponavljajo. Skrivanje in zatajevanje bolezni prinaša dvojno škodo. Prvič kazni, drugič pa opasno širjenje bolezni. Znano je vendar, da dobi kmetovalec, ki mu je živina poginila, nekaj podpore od države, če takoj javi in ne kliče raznih mazačev in copernikov za slu-

čaj bolezni. Čudimo se pa vladi, da ne pošilja v vasi živinozdravnikov, da bi predavali in poučili ljudstvo o boleznih. S tem bi se prihranilo mnogo škode in denarja za podpore.

Več pozornosti bi pa morali kmetovalci sami polagati na snago v hlevih in na razkuženje. Hlevi bi se naj vsaj enkrat na leto temeljito pobelili z apnom in pa oprale jasli z vročo vodo. To je pač najmanj, kar more vsak kmetovalec storiti. Skrbeti je nadalje za snažna napajališča, ki jih le redko vidimo. Pri napravi novih hlevov bi morale občine gledati na to, da se postavijo moderni hlevi, ne pa kake srednjeveške temnice.

Beleške

+ **Volilni boj** je sicer v Sloveniji dostojnejši nego n. pr. po krajih, kjer kraljujejo radikanci ali Radičevci, vendar so pričeli v prvi vrsti klerikalci v svojem časopisju že bruhati žveplo po svoji stari navadi. Sledi jim «Kmetijski list», ki je pričel kar s «špuktrigli». «Špuktrigli» naj obdrži «Kmetijski list» le za sebe. Na njegovo pljuvanje in prazno zavijanje dejstev ne bomo odgovarjali z zmerjanjem in tudi ne bomo sledili tonu njegove pisave.

+ **Radičeva republika** je bila v nedeljo že zopet oklicana. V Zagrebu se je namreč vršila skupščina Radičevih seljakov in Radič je po svoji stari navadi prodajal nezaslišane oslarije o svoji republiki, ki da bo prej ali slej vzpostavljena. Seveda, sedaj smo v predpustu, in svet je željen zabave, zato so sedaj Radičeve fantazije dobrodošle. Na svojem shodu se je spravil Radič tudi na Slovence, in sicer je dejal, da so «Kranjci — magariji», ker pop Korosec še vedno pentlja s Pašičem. Naj se le potolaži Radič, mi Slovenci ga prav nič ne potrebujemo in mu kar privoščimo, da zida svojo republiko naprej — v oblikih.

+ **Radikalno početje.** Koj ob nastopu nove radikalne vlade je bilo pričakovati, da bodo radikalni strankarji uporabili vsa dopustna in nedopustna sredstva, da si zagotovijo čim večji volilni uspeh. Njihovo delovanje se bujno razvija. Demokrasko uradništvo se odpušča in premešča, po južnih krajih barantajo radikalni agenti za glasove, v Vojvodini se radikanci botajo z Madžari, čifuti in cigani. Posebno pažnjo posvečajo tudi Slove-

imel pravega občutka za lepoto narave. Stiskal je pesti in govoril sam s seboj napol glasno, kako mu bo povedal: «Jaz mu že pokažem!» — Naenkrat je prišel na Tičji vrh. Čas mu je minul hitro, da sam ni vedel, kako in kdaj.

«Dober dan, Luka!» je rekel, ko je stopil v hišo in našel Luko ravno pri mizi, «kje pa imaš Nežiko?»

«O, dober dan, Francelj, kako pa, kako?»

«Kje imaš Nežiko, sem vprašal?» je odgovoril svak nejevoljno, da je Luka takoj spoznal, da nekaj ne more biti v redu. Dasi sam korenjak, se ga je vendar skoro bal, kajti Francelj je bil močne, velike postave, da bi se šel lahko metati z Martinom Krpanom, ako bi bilo treba in je bil strašen, ako je bil jezen...

«Zunaj nekje mora biti. Kaj si pa danes tako slabe volje?»

«Veš, Luka, prišel sem, da se s tabo pogovorim. Slišal sem to, slišal sem ono, slišal sem dosti — preveč, kako grdo da ravnaš z mojo sestro, s svojo ženo — in da jo celo pretepaš!»

«To pa že ni res, to je laž!»

«Le počasi, dragi Luka. Vse dobro vem; zvedel sem vse od zanesljive

strani. Vse vem, kaj počenjaš ti in kaj počenja tvoja mati z Nežiko... Govoril sem v mestu z advokatom in on mi je svetoval, kako in kaj naj ukrenem. Ako z lepa ne bo pomagalo, se bomo pač morali poslužiti drugih sredstev, ki zate ne bodo nič kaj prijetna! In sedaj ti rečem: Ako hočeš imeti Nežiko še za naprej kot svojo ženo, tedaj bodi z njo tak, kakor se spodobi; ako jo misliš imeti za ženo, potem jo imej! Ako pa misliš ravnati z njo tako kot z deklo, ako jo misliš psovati in pretepati, potem ti povem odločno enkrat za vselej, da je ne boš več! Vzajem jo takoj domov... Seveda doto in vse drugo boš moral vrniti; ako ti pa ne bo prav, te pa še malo vtaknem v luknjo. Si razumeš! Sedaj pa kakor hočeš. Samo povem ti: ako bom slišal le še enkrat kaj podobnega, potem se bova pogledala malo drugače!»

«Hudimana, kdo te je pa tako debelo nalagal? Pretepal je pa že nisem! Če sem se je enkrat v razburjenosti malo dotaknil, je s tem nisem ubil! Hudimana, saj je vendar moja žena, kdo mi bo tu predpisoval?»

«Tudi dotikal se je ne boš več! Ako jo ti udariš s svojo pestjo, je

to sramota zate, a zanjo neodpustljivo gorje.»

«Le nikar vsega ne verjemi ljudem! Ljudje so hudobni: nekaj mallega je res, polovico in še več pa pridenejo sami...»

In vedi: mater priveži na verigo! Ker ona je kakor stekla! Nežika je tvoja žena in gospodinja, ne pa dekla! Luko je prestrašila svakova grožnja; začel je uvidevati, da ni postopal prav.

«Ali hočeš ravnati tako, kot sem rekel? Mater ukroti, ali pa gre Nežika z menoj! Ali hočeš, da ostaneva prijatelja? Ali hočeš biti mož, kot se za moža spodobi, ali jo hočeš spoštovati in štiti pred vsemi? Mati mora na kot ali pa je zakona konec...»

«Velja, tu je moja roka, Francelj! Spoznavam, da nisem ravnal popolnoma prav! To sedaj neha in ako boš čul še kaj enakega o meni, me ne imenuj več moža in prijatelja!»

Nežika je pred vratmi poslušala bratov in možev pogovor in si ni upala v hišo. Šele sedaj, ko sta se začela pogovarjati prijazneje in tiše, je pritislila na kljuko in vstopila.

(Dalje prihodnjic.)

Pesnik Josip Stritar v domovini

Po dolгих letih je sprejela slovenska domovina enega najboljših svojih sinov zopet v svoje naročje. Naš sivolasi pesnik Josip Stritar, starosta slovenskih prosvetnih delavcev, se je pretekli petek povrnil iz Avstrije, da v zatišju mirne Rogaške Slatine preživi leta, ki so mu še odločena na tem svetu.

Stritar je doslej živel v Aspangu na Spodnjem Avstrijskem. Podal se je tja kot čvrst mož, prestal je tekmo dolгих let marsikatero težko uro in se sedaj kot starček vrnil pod svobodni domači krov. Osemdeset in sedem let mu je doslej odmerila usoda. Ni nam treba posebej poudarjati, kakega pomena je Stritarjevo delovanje za slovensko kulturo, saj je njegovo ime znano tudi prebivalcu poslednje slovenske kočе. Vendar je dobro, da čitatelje še podrobneje seznanimo z nekaterimi podatki iz Stritarjevega življenja.

Josip Stritar je dolenski rojak; rodil se je v Podsmreki pri Velikih Laščah leta 1836. V Ljubljani je študiral gimnazijo, na Dunaju vseučilišče, nato pa kot žilav in nadepoln

niji. Ne štediti sredstev, da bi vlovili kakega kalina na svoj lim in v Ljubljani morda tudi dobijo kakega kimavca izmed starejše gospode. Istočasno se radikanci pogajajo z mariborskimi nemškutarji in bi jim za par kroglic bili kar pripravljeni podati poln pehar pravic. Pa «kšeft» vseeno ne gre od rok. Prvič stoji tu mogočna slovenska fronta, ki ne da mešetariti z narodnimi dobrinami, drugič pa tudi Nemci ničesar ne dajo na radikalske — obljube. Rastočim radikalskim zlorabam so zadnje čase demokrati začeli ostro stopati na prste. Ko se je doznalo, da v južni Srbiji orožništvo mora agitirati za radikalsko stranko, češ, da z radikanci drži kralj sam, je Ljuba Davidović o tem škandalu takoj obvestil kralja Aleksandra. O, tudi vsemogočnim radikalcem se lahko tuintam stopi na rep.

SVETOSAVSKA PROSLAVA.

Sveti Sava je apostol srbskega plemena, ki vsakoletno na dan 27. januarja čim najdostojneje proslavlja njegov praznik. V ujedinjeni domovini vsi trije bratje združujemo proslavo velikega duhovnega preporditelja, tako da je po prevratu svetosavski praznik dobil čisti jugoslovanski narodni pomen.

Sveti Sava je bil najmlajši sin kneza Stjepana Nemanje. Rodil se je leta 1170. in krstili so ga za Rastka. V svoji tihi, vase zamišljeni naravi, je že v mladih letih težil s hrepenenjem po mirni samotni. Nekega dne je na lepem pobegnil v samostan na Sveti gori, kjer se je za vedno odrekel posvećenemu življenju in si nadel ime „Sava“. Kmalu mu je tjakaj sledil tudi oče Nemanja, ki pa je umrl leta 1200. Po očetovi smrti se je Sava kot metropolit povrnil v domovino, kjer se je z vso vmeno posvetil prosvetljevanju svojega rodu. Začel je graditi samostane in cerkve, zbiral in prevajal je cerkvene knjige in zakone ter je z besedo in peresom prebudil svoj rod k novemu duhovnemu življenju. Imel je največji vpliv na svojega brata Stjepana, ki je tedaj vladal Srbiji. Sava je bil prvi srbski književnik, organizator cerkve in dalekovidni državnik. — Ko je drugič potoval v Palestino, se je na povratku iz Svete dežele prehladil in umrl v Trnovu na Bolgarskem leta 1236. Njegove ostanke so prenesli v zadušbino Mileševo. Turški sultan Sinan je te ostanke dal sežgati, hotoč s tem zatreti Savin duh med Srbi.

Savine relikvije so zgorele, njegov duh pa je med Srbi postal še svežejši, še bodrilnejši.

Letošnja svetosavska proslava po slovenskih mestih je uspela zelo lepo. V Ljubljani so se je udeležili vsi predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Istotako tudi v Mariboru in Celju. Proslave so se izvršile z nagovori, deklamacijami in umetniškimi točkami. V vzajemnem spoštovanju spomina velikih jugoslovanskih mož se bolj in bolj pogloblja veličastna ideja jugoslovanskega ujedinjenja.

HVALOSPEV PODLOGARSKEMU ŽUPNIKU.

Po prijateljstvih pismih Borovski.

Tam za goro, za deveto goro
še danes godi se tako...

*Župnik naš, podjeten mož,
vse bi zbasal rad v svoj koš.
Zdaj ima že hiše tri,
pa še več si jih želi.
On po svoje vse preudari,
vsepvod rad mešetari.
Tam, kjer kimovce dobi,
tam se dobro mu godi.*

*Z lece včasih jezo stresa,
kliče pekel in nebesa
črez pijance in brezverce,
ki diše jim polne merce,
sam pa za gostilno prosi,
ker dobičke krčma nosi.
Bi pri cerkvi jo odprl,
pa pijanost bi zatrl.*

*A krčmarji vsi hudobni
nevoščljivi so in zlobni:
zoper to idejo krasno
kot en mož so vsi soglasno.
Še gerent se mu ne klanja
in po svoji glavi sanja.
Vsi mu pravijo tako:
„Cerkve drži se samo!“*

*Župnik naš je „fant od fare“,
mlade ga časte in stare.
Tam v konzumu, trak na valte,
s katrco prodaja škatle.
Tudi to ni brez dobička!
„Neža, Mica in Marička...“
kakor včasih rad zakroži,
ko od vinca se mu stoži.*

*Župnik naš je moder mož,
vse pobasal bo v svoj koš.
Še menjalnico zdaj snuje
in dohodke nove kuje.
Ker nas silno mož zabava,
bodi njemu večna slava,
daj mu Bog še mnoga leta,
končno pa nebesa sveta!*

teri rojaki in podprli sivolasega pesnika z živili in drugimi sredstvi. Končno so ga tudi pripravili do odločitve, da se povrne v svobodno domovino in da v njenem zavetju preživi odmenjena leta. To se je zgodilo pretekli petek.

Stritarjev povratek je bil veličasten. V Mariboru se je k sprejemu zbrala tisočglava množica z vsemi mariborskimi dostojanstveniki. Mladina je prišla z zastavicami, dame s cvetjem. Ko je prispel vlak s posebnim vagonom in je narod zagledal pesnika starčka, ki so ga dvignili k oknu, so poleg zvokov godbe pretresali ozračje silni pozdravni vzkliki. Dame so pesnika in njegovo soprogo obsule s cvetjem in mu poklonile med drugimi darili tudi šopek krasnih nageljčkov in pa vejico rožmarina, katerega si je po stari slovenski šegi zataknil za klobuk. Prav pristrčen je bil tudi sprejem v Rogoški Slatini, kjer bo odslej imel Stritar svoje domovanje v tih vili pod gozdičem, ki se odslej imenuje „Stritarjev dom“. Tam bo sedaj naš Stritar preživel brezskrbno svoja poslednja leta.

mlad mož prepotoval polovico Evrope, kjer si je pridobil obsežno nabozbo in široko obzorje. Ko se je po končanih potovanjih ustalil na Dunaju, je začel izdajati časopis „Zvon“, okoli katerega je zbral najodličnejše glasnike slovenskega duha: Levstika, Jurčiča, Tavčarja, Jenka, Gregorčiča, Levca, Erjavca in druge. „Zvon“ je postal ogledalo slovenske kulture. Seveda se je v njem najbolj udeleževal Stritar sam. S svojim obsežnim svetovnim znanjem je podal smernice napredku slovenske kulture in ustvaril dela neomajne vrednosti. Njegovi zbrani spisi so izšli leta 1887. v 6 zvezkih. Poseben sloves njegovega imena pa so raznesle med slovenski narod poljudno pisane knjige, ki so izšle pri Mohorjevi družbi: „Pod lipo“, „Jagode“, „Zimski večeri“ in „Lešniki“ so še danes priljubljeno čtivo širokih slojev slovenskega naroda.

Zadnjih dvajset let Stritar ni več segal po pisateljskem peresu. Živel je tiho in skromno življenje v Aspangu. Svetovna vojna tudi njemu ni prizanesla. Prišli so zanj hudi časi, trpeti je moral pomanjkanje. Po preobratu so se vendar zdravili neka-

Sokolstvo

PROSVETNI ODESEK SOKOLA V SODRAŽICI.

(Poročilo načelnika prosvetnega odseka na občnem zboru 21. m. m.)

Prosvetni odsek je imel v preteklem letu nastopni odbor: načelnik Viktor Kovač, tajnica Draga Podbojeva, odborniki: Ivana Štrbenk, Anica Drobnič, Berta Lapajne, Janez Petrič ter Jože Ivanc. Odbor se je moral spremeniti ter so se ponajveč menjali tajniki. Kot tajnik je naposled deloval br. Stanko Ivanc. Poklicalo se je v odbor tudi več novih odbornikov iz tehtnih vzrokov. Prosvetni odsek je imel tri pododseke: pevski, dramatični ter tamburaški pododsek. Pevski pododsek je imel 30 članov in članic, dramatični 12, tamburaški 8 do 10 članov, skupaj 60 članov in članic.

Požrtvovalnost članstva je bila lani tako velika kakor še nikoli, odkar obstoji naše društvo. Vsak je bil točno na mestu, včasih celo na en večer pri pevski in dramatični vaji. Vsem sodelujočim bratom in sestram bratska zahvala. Vseh prireditiv je bilo s plesnim venčkom 12. Poleg tega so se vršila tudi tri predavanja. Prvo predavanje je imel br. Viktor Kovač, drugo br. starosta J. Obrstar, tretje br. Jože Ivanc. Predavalo se je o sokolski ideji in sokolstvu sploh, o vedenju v društvu ter sokolski disciplini ter o koristi telovadbe. Vršilo se je večkrat tudi skupno čitanje župnega in saveznega Vestnika.

Gledaliških iger je bilo naštediranih sedem, ki so se igrале 11krat. Igrale so se nastopne igre: »Divji lovec«, »Domen«, »Razvalina življenja«, »Rodoljub iz Amerike«, »Eno uro doktor«, »Brati ne zna«, »Putifarka«. Razen tega sta se priredila Miklavžev ter Silvestrov večer. Na Miklavževem večeru je sodeloval društveni pevski zbor. Pri vseh prireditvah je pa z veliko vmeno sodeloval društveni tamburaški zbor.

Na prošnjo tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva je odsek sodeloval tudi pri ognjegasni veselici z dramatično predstavo. Na Miklavževem večeru se je nabralo prostovoljnih prispevkov 130 Din; znesek se je daroval tukajšnjemu šolskemu vodstvu kot nekaka odškodnina, ker se vrše v šoli pevske vaje in se uporablja klavir g. nadučitelja Vrbiča. Ponovno moramo poudariti, da je bil izobraževalni odsek izredno delaven. Končno pa prosim brate in sestre, da vztrajate še nadalje in da gremo naprej po naši začrtani poti v prospeh Sokolstva in prosvete! Zdravo!

Sokol v Žužemberku priredi dne 11. t. m. ob pol osmih zvečer zabavni večer v novo otvorjeni Sokolski dvorani. Spored: pozdravni nagovor, igra »Kakršen gospod, tak sluga« (burka), šaljiva pošta, ameriška ženitev ter godba in ples. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sokolsko društvo v Sodražici je imelo svoj tretji redni občni zbor v nedeljo dne 21. januarja v društveni dvorani pri br. Štrbenku. Izvolil se je sledeči odbor: starosta Jože Obrstar, podstarosta Franc Mikolič, tajnik Jože Ivanc, zapisnikar Adolf Ivanc, matrikar Ivan Fajdiga, blagajnik Evgen Ivanc, načelnik Vencel Drobnič, načelnik prosvetnega odseka Viktor Kovač, načelnik dramatičnega odseka Jože Ivanc, načelnik tamburaškega odseka Janez Petrič, društveni gospodar Anton Lesar, odborniki: Lojze Gnidica, Jože Levstek, Andrej Gornik; računsko preglednika Dominik Mikolič ter Franc Košmrlj.

Sokol Petrovče ima 2. t. m. redni občni zbor ob dveh popoldne pri br. Vodensku.

Novosti

* **Povratek naše kraljice iz Bukarešte.** Iz Bukarešte je v torek zvečer dospel kraljica Marija v Beograd. Na kolodvoru so jo sprejeli kralj, minister prometa, maršal dvora, general Zečević in več višjih častnikov.

* **Oporoka kralja Petra osvoboditelja** namenjuje dedičem sledeče dediščine: Kralj Aleksander podeduje vso nepremično imovino in eno tretjino premičnin. Kraljevič Gjorgje in kneginja Jelena pa vsak eno tretjino vrednostnih papirjev in gotovine. Kralj Aleksander je torej podedoval tri hiše v Beogradu, posestvo v Topoli in na Cetinju, v skupni vrednosti okrog 10 milijonov dinarjev. V blagajni pokojnega kralja so ob popisovanju zapuščine našli okrog pol milijona dinarjev. Razen tega je imel kralj Peter 15 tisoč delnic in drugih vrednostnih papirjev skoro vseh srbskih zavodov, kakor tudi 25 tisoč francoskih in ruskih akcijskih. V svetovni vojni je podpisal za 340.000 frankov francoskega vojnega posojila. Svojemu slugi Zdravku je zapisal 5000 dinarjev, a od dvora mu je bilo kesneje nakazanih še 10.000 dinarjev, tako da je Zdravko po odbitku državne pristojbine dobil prvotno, v oporoki določeno vsoto v celoti. Oporoka je namreč bila napisana 18. novembra leta 1914.

* **Kraljevo darilo g. dr. Zerjavu.** Kralj Aleksander je poklonil ministru n. r. dr. Gregorju Zerjavu krasno sliko, ki predstavlja kralja in kraljico kot novoporočence. Na sliki sta lastnoročno podpisala »Aleksander« in »Marija«. Slika je v zlatem okvirju, ki je okrašen z monogramom kralja in kraljice.

* **Odlikovanje.** Beograjske »Službene Novine« objavljajo kraljev ukaz, s katerim se odlikujejo z redom sv. Save pete vrste: vladni svetnik Anton Črnivec, ravnatelj v p. državnega učiteljskega v Ljubljani; Ljudevit Černej, okrajni šolski nadzornik v Celju; Matej Lichtenwallner, okrajni šolski nadzornik v Mariboru; dr. Tomaž Romih, ravnatelj meščanske šole v Krškem; Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu; Franc Grm, upravitelj zavoda za gluhonemce v Ljubljani; Boža Račič, nadučitelj v Adlešičih; Josip Rajšp, nadučitelj v Ormožu; Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju; Janko Žirovnik, nadučitelj v Borovnici; Josip Krmopotič, industrijec na Viru.

* **Volitev ljubljanskega župana.** Preteklo soboto se je na prvi seji ljubljanskega občinskega sveta vršila volitev župana. Izvoljen je bil socialist dr. Perič, za podžupana pa klerikalec dr. Ivan Stanovnik.

* **Ivan Trinko,** vodja beneških Slovencev ter znan pesnik in pisatelj, je nedavno praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Slavljenec je še čil in zdrav in je v poinem obsegu ohranil svoje duševne zmožnosti.

* **Poroka.** Gosp. profesor Reiser, bivši demokratski narodni poslanec, se je poročil z gospodično Milico Virantovo, hčerko g. Antona Viranta, trgovskega poslovođe v Ljubljani. Bilo srečno!

* **Protest proti aretaciji predsednika «Orjune»** v Novem Sadu. Preljeli smo: Z največjim ogorčenjem smo čitali vest, da so protizakonito zaprli predsednika oblastnega odbora »Orjune« (Organizacije jugoslovanskih nacionalistov) v Novem Sadu. V času, ko se največji zločinci proti naši državi in narodu svobodno sprehajajo in uničujejo ono, kar je bilo pridobljeno s potoki mučeniške krvi naših najboljših sinov, najodločneje protestiramo, da se boritelji za naše državne in narodne ideale protizakonito preganjajo. Protestiramo v

imenu vseh naših organizacij proti tej konkretni krivici in zahtevamo, da se v bodoče kaj sličnega ne ponovi. — Oblastni odbor organizacije jugoslovenskih nacionalistov za Slovenijo. (Med tem je bil predsednik oblastnega odbora «Orjune» v Novem Sadu zopet izpuščen. Op. ured.)

* **Radikalni dnevnik za Slovenijo** je začel izhajati v Ljubljani pod naslovom «Jutranje novice». Njegova glavna svrha je agitacija za velesrbsko radikalno stranko, toda naročnikov ne bo dosti, še manj pa volilcev. Radikalci v Sloveniji ne bodo našli ničesar, ker tudi niso ničesar izgubili tukaj.

* **Odpust kazni obsojenim vojakom.** Vojni minister je podpisal odlok, s katerim se odpušča kaznen vsim onim vojakom, ki so od vojaškega sodišča bili obsojeni na do šestih mesecev ječe. Onim pa, ki so bili obsojeni do enega leta, se kazni odpušča na polovico.

* **Klerikalno-socialistično ravnanje v Štorah.** Prejšnjo nedeljo so klerikalci v Lokoškovi gostilni v Štorah priredili shod. Nanj je prišlo veliko število socialistov, ki kar niso hoteli biti poslušni klerikalnim pridigarjem. Začeli so ugovarjati in so z medklici spravili klerikalce v takšen ogenj, da so si naglo bili z nasprotniki v laseh. Pretep je bil prav krvav. Ko so drugo jutro dekle pometale gostilno, so našle v smeteh — iztrgano človeško uho. Bog ve, kdo ga je izgubil, ker dolej se zanj še nihče ni oglasil. Tako se pa tudi ne da dognati, ali je uho socialno ali klerikalno, ker za ušesi so oboji enaki. Bo pa sodnija razčistila zadevo.

* **Plačilo s klofutami.** Mi smo že ponovno obsojali novinarsko nedostojnost, katere se poslužujejo vsi klerikalni listi; da namreč za svoje «odgovorne» urednike postavljajo svoje poslance in varno za njihovim hrbtom spuščajo in brizgajo največje nesramnosti na svoje nasprotnike. Pa se je našel drug človek, ki je enkrat obračunal s to klerikalno metodo. In sicer je to bil dr. Novačan: «Slovenski Gospodar» je prinesel nedavno par nesramnih podtikanj. Ko se je zadnjič dr. Novačan sestal v celjski kavarni «Evropa» s klerikalnim poslancem Pušenjakom, ki je «Gospodarjev» odgovorni urednik, ga je vprašal, ali odobrava «Gospodarjevo» napade. Pušenjak se je posmehljivo zarežal, v tem pa — lop — ga je že primazal dr. Novačan: «Na za plačilo!» Pušenjak je začel klicati priče, pa se nobeden ni hotel javiti. Ne ogrevamo se sicer za javno klofutanje, vendar pa je v takem slučaju razumljivo, da je dr. Novačana zarsbela roka.

* **Par volov pod vlakom.** Hlapec posestnika Antona Fišerja iz Strnišča pri Ptujju je gnal iz Maribora par volov proti domu. Pri Teznu je železniški čuvaj ravno spuščal železniško prepreko. Hlapec je vola hitro pognal preko proge, da bi še pravočasno prišel na drugo stran. A pri tem se je nenadno izpodtaknil en vol. Preden se je mogel zopet dvigniti, je že pridrvel brzovlak in pregazil oba vola. Hlapec je ušel nesreči.

* **Mladi vlomilci.** Dvajsetletni France Leban, ki kaže precejšnjo nadarjenost za talentiranega vlomilca, si je poiskal dva mlada pajdaša. Sklenili so zvezo tatinske trojice, nazivali se med seboj za «sodruge» in se pripravljali za različne vlome, katerih načrte je izdelal umni France Leban. Prvi poizkus so napravili prejšnji terek v ljubljanski trafikci Franceta Matičiča. Eden je stal na straži, druga dva sta se prerila v trafiko in si malho napolnila s tobakom v vrednosti 7000 kron. Ko

sta se vračala s plenom, pa jima je po nesreči prišel v zaseko redar. Takoj ju je aretiral in odpravil v zapore, kamor so naposled pripeljali še tretjega sodruge. Tatinska trojica bo sedaj lahko nemoteno snovala velikopotezne načrte za nadaljnjo bodočnost.

Iz raznih krajev

* **V Žireh** se društveno življenje prav povoljno razvija; zlasti Sokol lepo deluje na kulturnem in vzgojevalnem polju. V telovadnici se pridno telovadi. Člani se z uspehom poslužujejo društvene knjižnice, ki je na knjigah precej bogata. V dvorani Sokolskega doma se prirejajo primerne predstave. Tudi pevski zbori se urijo ter so pričeli z zelo povoljnimi uspehi nastopati. Želeli so, da bi naša mladina stopala po začrtani poti dalje, da bi se tako odvrnila od škodljivega popivanja in drugih nerednosti. — Politično življenje je do sedaj še precej počivalo. Razen klerikalcev še nobena druga stranka ni imela shoda. — Prošli teden je pogorela hiša starega Lisičnika; zažgal jo je triletni otrok, ki se je nahajal brez nadzorstva doma. Gasilci dobročevski in žirovski so bili že v nekaj minutah na licu nesreče ter požar do skrajnosti lokalizirali. Zavarovan je bil mnogo premalo kakor so danes skoro vsi posestniki; to naj bi bil opomin vsem hišnim posestnikom, da zavarovalnino razmeram (draginji in vrednosti denarja) primerljivo povišajo.

* **V Malem Gabru** je posestnik Ivan Bregar ustrelil svojega soseda posestnika Antona Strojina. Povod je bilo staro sovraštvo. Bregar je pred letom imel neko pravdo, v kateri je bil tudi Strojina zaslišan kot priča, pa za Bregarja ni izpovedal ugodno. Zato se je Bregar sklenil maščevati. Ko se je zadnjič Strojina vračal proti domu, je Bregar priletel s samokresom iz hiše in zakričal: «Danes ti pokažem hudiča!» V tem je tudi izprožil in zadel Strojina. Bregarja so kmalu aretirali orožniki, Strojina pa hitro prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **V Metliki** je preteklo soboto umrl prošt Franjo Dovgan v visoki starosti 92 let in je bil gotovo najstarejši duhovnik ljubljanske škofije. V Beli Krajini je služboval nad 50 let, sprva v Crnomlju, nato v Podzemlju in Metliki. Spomladi 1919. je stopil v zaslužni pokoj. Bodi zavednemu narodnjaku in vestnemu duhovniku lahka zemlja!

* **V Spodnji Šiški** je policija aretirala Janeza Brecljnika, ki je v prepiru z nožem presekal roko krovskega mojstru Ivanu Dovču.

* **V Mostah pri Ljubljani** je konj ubil piskroveza Franca Cerarja iz Olševka, ko je prenočeval v nekem hlevu.

* **V Dobrunjah** se je čevljarjski pomočnik Josip Bratun precej vinjen vračal proti domu. Med potjo pa se je spravil pod neki kozolec na kratak odpočitek. Zaspal je in se ni več prebudil, ker je zmrznil.

* **V Kranju** je bila mesarju Andreju Zormanu z Brnikov ukradena denarnica s 66.000 kronami. Vračal se je s kupčij in je v Kranju prenočeval v neki gostilni. Tam ga je oplenił tat.

* **Na Ribnem pri Radovljici** so se stepili fantje in je posestnikov sin Josip Mencinger zabodel z nožem v trebuh Jakoba Gračija. Kdaj bo ta podivjanost nehala?

* **V Kloštru pri Gradcu** je bilo Katarini Rant ukradeno za približno 2000 kron manufakturnega blaga.

* **V Stari Oselic** je posestnikov sin Fran Cadež prišel v župnišče, kjer pa je župnik Ivan Soukup ustre-

l nanj in ga zadel v koleno. Slučaj še ni pojasnen.

* **V Logu pri Polhovem Gradcu** je umrl posestnik in bivši organist Blaž Trobec, po domače Guglov oče, v starosti 77 let. N. v m. p.!

* **V Borovnici** je bilo posestnici Heleni Švigelj ukradenih več dragocenih predmetov v skupni vrednosti 50.000 kron.

* **Pri Krškem** so nedavno na železniški progi našli razmesarjeno truplo mlade ženske, stare okrog 20 let. Ne ve se še, ali je neznan deklet postal žrtev nesreče ali samomora.

* **V Sodražici** je uslužbenka pri konzumnem društvu prijavila orožništvu, da je bilo iz trgovine ukradeno za dvajsetisoč kron blaga. Dognalo pa se je, da je bilo vlomljeno s pravimi ključi, ker je vse ostalo bilo nepoškodovano, zato se je tat kesal in prinesel blago nazaj.

* **Na Poljšici pri Gorjah** je prišel neznan mož v hišo posestnice Marije Poklukarjeve in nameril v posestnico samokres z grožnjo: «Če ne prineseš denarja, te takoj ustrelim!» Poklukarjeva je roparju v strahu izročila 1600 kron.

* **V Stari Fužini** so aretirali ljubljana Dragot Zorka, ki je osumljen, da je ogoljufal neko ljubljansko društvo za okoli 200.000 kron.

* **Iz Št. Vida pri Stični** poročajo, da je umrl v Baderni v Istri župnik zlatomašnik g. Franc Gorec, ki je bil v Št. Vidu rojen. N. v m. p.!

* **V Borovnici** je preminula gospa Marija Gabrijel, vdova višjega oficijala južne železnice, v visoki starosti 94 let. Bodi ji lahka zemlja!

* **V Kamniku** priredi Lovsko društvo na debeli četrtek, dne 8. t. m., svoj običajni lovski ples v Društvenem domu. Svira godba Dravske divizije. Vabijo se prijatelji lova in narave. — Odbor.

* **V Gačniku pri Jarenini** je pokojno v Gospodu zaspala gospodinja Marija Dogonik. Svetila ji večna luč!

* **V Grosupljah** je delavec Ivan Perne z vagona razkladal napolnjene sode. Pri tem mu je spodrsnilo in Perne je padel pod sod. Dobil je tako težke poškodbe na glavi, da je kmalu nato izdihnil.

* **V Podovi** se je gdč. Finka Trebše, učiteljica, poročila z g. Ivanom Pečarjem, carinikom v Mariboru. Bilo srečno!

* **V Radovljici** je umrl nadpoštar g. Ivo Svetina, ki se je v hipni blaznosti obstrelil. N. v m. p.!

* **V Boštanju** so dobili pošto, ki se je tjakaj premestila iz Radne. S 1. februarjem je uvedeno dostavljanje poštih pošilk v kraje: Dolnji Boštanj, Radna in Log. Selski pismo-noša bo pošto dostavljal vsak delavni dan.

* **V Dolnjem Ajdovcu** so neznan zlikovci vlomili v trgovino Jerneja Lavriča in napravili škode za 30 tisoč kron.

* **V Kostanjevici** si je gospodarSKI odbor meščanske korporacije izvolil za načelnika g. Ivana Kuntariča, posestnika in gostilničarja. Postavljena je bila samo napredna lista, ker klerikalci svoje niso zmogli. Pač dobro znamenje!

* **V Cirknici pri Št. Ilju** je umrl tamošnji posestnik in gostilničar Martin Mursec. N. v m. p.!

* **V Brežicah** je umrl v bolnici dobrovoljec eksportni akademik Ivan Ogorelec iz Dobove na bolezn, ki si jo je nakopal na solunski fronti. — Bodi borcu za našo svobodo ohranjen blag spomin!

* **Na Dobrni pri Celju** je izbruhnil požar v novograjški parni žagi. K sreči je požarna bramba bila takoj na mestu in je naglo preprečila katastrofo.

* **V Žužemberku** je umrl rodbini g. Alojzija Medveda sinček Slavko. Rodbini naše iskreno sožalje!

* **V Hočah pri Mariboru** je umrla soproga tamošnjega župana gospa Ivana Vertnik. Bodi ji ohranjen lep spomin!

* **V Dobrni pri Celju** je Frančiška Rupar neki gospej ukradla avtomobilni plašč, vreden 12 tisoč kron. Nato se je odpravila v Zagreb, kjer pa jo je hitro iztaknila policija in jo posadila v zapor, kjer je Francka že stara znanka.

* **V Št. Ilju na Štajerskem** je prejšnjo nedeljo obhajal zlato poroko gospod Karel Novosad, vpokojeni nadzornik južne železnice, s svojo soprogo Ano. Še na mnoga leta!

* **V Velunji (občina Škale)** je zmrznil Ignacij Skubl. Ponoči se je vinjen vračal proti domu, pa je omagal in zadremal, a se ni več prebudil.

* **V Pečovju pri Štorah** so našli umorjenega užitarja Jožefa Krajška. Aretirali so njegovega nečaka ter ga oddali v celjski preiskovalni zapor, ker se sumi, da je on storil zločin.

* **V Plesu pri Kozjem** so hlapca Miho Uršiča našli utopljenega v potoku. Najbrž je v pijanosti zabredel v vodo in utonil.

* **V Gorici na Štajerskem** je posestnikov sin Janez Robar prišel z odprtim nožem v hišo posestnice Pernač in ji začel groziti s smrtjo. Na ženino vpitje je prihitel njen sin Alojzij, ki se je spoprijel z ravsajcem Robarjem in ga v silobranu zabodel z nožem. Robar je kmalu nato umrl, Alojzij Pernač pa se je sam javil orožnikom v Račah.

* **V Št. Lovrencu na Pohorju** se je pri nakladanju lesa na kolodvoru ponesrečil delavec Ivan Gornjak. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

* **V Št. Jerneju na Štajerskem** se je posestnik Franc Kristan iz Bole-tine ob povratku s teharskega sejma z drugimi tovariši podal v gostilno «k cestnemu Jožeku». Ko je šel iz hiše, je na ledenih stopnicah tako nesrečno padel, da se je onesvestil. Čez dva dni je umrl. N. v m. p.!

Zanimivosti

ČRNI OBISKI.

Po dolgem razdobju je London te dni zopet dobil eksotičen obisk. Dospel je tjakaj poglavar afriške pokrajine Swazi, eden izmed onih številnih zamorskih poglavarjev, ki so le igračka za angleško kolonialno upravo.

Ta vladar pa, ki je star šele 24 let, ni prišel v London zaradi zabave, temveč da osebno obtoži angleško samopaše v njegovi domovini. Mora biti zelo odločen, ker želi pred londonskim parlamentom javno obtožiti angleško vlado, ki je prekršila vse pogodbe in ni izpolnila niti ene-ga obeta, s katerimi obsipa podložna zamorska plemena v svojih kolonijah le, da jih lahko izrablja do skrajnosti.

Prebivalcem kolonije Swazi je bilo obetano, da bodo za vsako lovsko koncesijo, za vsak rudnik in za vsako posekano hosto dobili visoke letne odškodnine. Poteklo je že dvoje desetletij, a pokrajina Swazi še ni dobila niti fickle. Angleži so si vztrajno polnili žepi z njenim prirodnim bogastvom, domačini pa so popolnoma obubožali.

Kralj Sabhuza — tako se imenuje mladi zamorski poglavar — je prišel v London z velikimi nadami na uspeh svojega osebnega posredovanja. Londonskim meščanom in meščankam je prav všeč, ker se nosi zelo elegantno in je sploh lep in ponosen dečko. Drugo vprašanje je

seveda, kako je njegov obisk po vo-
lji londonskim ministrom. Najbrž
mu bodo zopet natovorili polno
torbo lepih obojev in ga previdno
spravili nazaj v daljno domovino.

Istočasno se v Nemčiji mudi neki
indijski maharadža. Prispel je tjakaj
v spremstvu svojih dostojanstvenik-
ov, da si ogleda nemške znamenit-
osti. Nedavno so mu v Berlinu raz-
kazovali veliko jetnišnico. «Aha, tu-
kaj vi zapirate svoje zločince?» je
vprašal maharadža. «Ali bi mi lahko
tudi pokazali, kako izvršujete smrtno
kazen?»

«Obžalujemo,» je pojasnil ravnatelj
jetnišnice, «zaenkrat ne moremo
ustreči, ker ni nobeden obsojen na
smrt».

«Ah kaj,» odvrne ravnodušni ma-
haradža, «kar tu si izberite enega
izmed svojih dostojanstvenikov!»

Pravočutni Nemci pa radovedne-
mu maharadži vseeno niso hoteli
izpolniti iskrene želje...

IZ DAVNIH ČASOV.

Neki angleški časopis prinaša za-
nimiv popis, kako približno so naši
davnji pradedi kuhali in pekli jedi, ko
še niso znali izdelovati loncev in
druge posode.

Po najdeninah v Walesu na Ir-
skem, ki izvirajo nedvomno še iz
predzgodovinske dobe, se more z
vso gotovostjo sklepati, da so se v
kuhinske svrhe posluževali lesene
posode. Iz debel so si dolbli nekakš-
ne lonce, nalili vanje vode in nade-
vali mesa divjačine. Nato so na ognju
zgrelj kamenje in razbeljenega
polagali v lonce, dokler ni postala
dovolj vroča in vsaj malo omehčala
meso. Ravno najboljšo skuhano tako
meso ni bilo, toda našim pradedom
to ni delalo preglavice, ker so ga
pojedli z užitkom tudi napol siro-
vega.

Pečenko so pripravljali, kakor to
še danes delajo nekatera divja ple-
mena ob Tihem oceanu, takole: Me-
so so polagali med razbeljeno kame-
nje; da pa ne bi zgorelo, so ga za-
vijali v sveže listje, od česar je tudi
dobivalo prijetnejši okus. Ako je bilo
treba prirediti večjo pojedino, so v
zemlji izgrebli jamo in položili vanjo
živalsko kožo, da se voda ni mogla
odtekati. Nato so notri zmetali po-
samezne kose mesa. Za «kuho» so
seveda porabili veliko množino raz-
beljenega kamenja. Če je juha potem
vsebovala obilo prsti in kamenčkov,
to našim davnim pradedom nikakor
ni motilo dobrega teka.

TETOVIRANJE.

Mnogi naši fantje, ki so služili v
prejšnji armadi, so si v spomin na
vojaško dobo dali v roko pa tudi
na prsi za barvanimi iglicami vbosti
razna znamenja ali številko regi-
menta, pri katerem so služili.

Tako vbadanje okraskov v kožo
se imenuje tetoviranje in je prasta-
rega izvora. Na mumiji neke egip-
čanske svečenice, ki je umrla že pred
4000 leti, so našli tri tetovirana
znamenja, ki so služila nele kot
okras, temveč so jih imeli tudi kot
zaščito pred različnimi boleznimi. Še
danes se namreč nekatere Egipčan-
ke dajo v prazni veri tetovirati proti
revmatismu in glavobolu.

Tudi v Indiji, Afriki in Ameriki,
kjer je med nekaterimi narodi tetoviranje
pravi narodni običaj, ne služi
le svrhi olepšavanja, temveč tudi
zaščito. Pri nekaterih plemenih je to
znak junaštva ali pripadnosti kake-
mu tajnemu društvu. Ljudje v ta-
mošnjih krajih ne nosijo sraje, za-
to se člani poedinih društev hitro
spoznajo med seboj po tetoviranih
znamenjih. Nekateri tamošnji mla-
deniči se dajo tetovirati po vsem te-

lesu, da bolj ugajajo svojim izvo-
ljenkam. Pri plemenu Birmanov ima
tetoviranje svrhu, da od telesa od-
ganja hudobne duhove. No, če to
res pomaga, bi bilo umestno, da se
sedaj pred volitvami tudi pri nas v
Sloveniji uvede tetoviranje za od-
ganjanje klerikalnih agitatorjev.

Razno

× **Koliko je stala svetovna vojna.**
Neki ameriški list piše, da je stala
svetovna vojna vse države 250 mil-
ijard dolarjev v srebru. Ta vsota
ima težo 7,812.000 ton. Za prevoz
te teže bi potrebovali 3906 vlakov,
vsak po 40 vagonov. Ako bi te do-
larje položili drug na drugega, bi
se tvoril srebrni stolp v višini
349.560 milj, to je dvainpolkrat to-
liko, kolikor znaša razdalja med
zemljo in luno. Ako bi se ta srebrni
denar razdelil enako med prebival-
ce vsega sveta, ki so živeli ob iz-
bruhu svetovne vojne, bi dobil vsak
človek 170 dolarjev. Pač mnogo ko-
ristnega bi se napravilo za ta denar,
ki je izpuhtel v dim.

× **Ribji čut.** Ribe imajo izred-
no fin čut za vse podnebne poja-
ve. One dobro čutijo, kdaj se bliža
nevihta, povodenj ali kaj drugega.
Vsi pomorski ribarji vedo, da prihaja
dež, ako se ribe spuščajo globoko
na dno, kjer vlada večni mir. Ako
dalje časa pada dež in voda narašča,
tedaj se začnejo ribe skriva-
ti v varna, mirnejša zavetja, za
veleke kamne ali med korenine. Ako
reka še nadalje narašča, tedaj se po-
ganjajo ribe proti izviru ali pa na
mesta, kjer je reka najbolj razlita,
ker tam je najmirnejše. Zato pri nas
ob povodnjah z mrežo nalovite naj-
več rib baš ob obrežju. Pri povod-
nji največ trpijo ribja jajčeca, ker jih
voda odnese ogromne množine. Ko
bi tega ne bilo, bi v naših rekah
bilo rib kakor mravelj. A je že
prirodni zakon tak, da se iz množine
jajčec razvije le potrebni naraščaj
ribjega rodu.

× **Najlepša smrt.** V italijanskih
listih čitamo, da je novoimenovani
laški minister Gentile te dni dospel
v svoje rodno mesto, da obišče svo-
jo sivolaso mater. Rojaki so mini-
stru priredili krasen sprejem. Mini-
strovo mater je tak doživljal tako
prevzel, da ji je v objemu svojega
sina od neizrečenega veselja zastalo
srce in je v njegovem naročju umrla.
Italijanski listi dostavljajo, da je to
pač najlepša smrt za sivolaso ma-
ter, ki je silno ljubila svojega sina.

× **Draginja v Rusiji.** Kakšne so
danes cene v Rusiji? To si najlažje
predstavimo, ako upoštevamo, da je
vreden danes 1 predvojni rubelj 6
milijonov boljševiških rubljev. V ho-
telih stane obed in večerja brez ka-
ve in vina 4 milijone rubljev, stekle-
nica vina stane 4 do 9 milijonov ru-
bljev, 1 pomaranča 4 milijone, skode-
lica kave 1 in pol milijona, dva ko-
ščka sladkorja 1 milijon rubljev,
škaticca vžigalic stane 50.000, a 1
časopis 150.000 rubljev, 1 cigareta
stane 40 do 80 tisoč rubljev. Navad-
na obleka pa stane 4 do 500 milio-
nov rubljev. Za naše razmere so to
res prav neverjetne številke. Danes
se vidi, kam vodijo državno boljševi-
ške in komunistične metode.

× **Dezertorjevo stanovanje.** Fran-
coski listi prinašajo nenavaden slu-
čaj, ki je nedavno bil odkrit v selu
Saussay. Žena rezervista Parega je
prihitela na orožništvo in javila, da
se je ponoči njen mož nenadno po-
vrnil iz nemškega ujetništva in da
je takoj moral v postelj, ker je silno
slab. Orožniki so se s kmetico po-
dali na dom in začeli zasliševati
bolnika; toda že ni več mogel go-
voriti inčez par ur je izdihnil. Po
poizvedovanju pa se je ugotovilo,
da se je rezervist Pareg že leta

1918. vrnil iz Nemčije, kamor je na
fronti dezertiral. A ker se je bal, da
bi ga zaradi dezertarstva ne obso-
dili na smrt, si je v hiši izkopal glo-
boko jamo in je v njej varno skrit
prebil štiri leta. Žena ga je hranila
in nikoli ni maral in si ni upal na
svetlo. Tak način življenja v vlaž-
nem skrivališču pa mu je uničil
zdravje. Plahi dezertar je prišel iz
svoje rupe šele, ko mu je klenkala
zadnja ura.

Za smeh in kratek čas

Pri zdravniku.

Tercijalka: «Ah, gospod, vejo,
strašno sem bolna.»

Zdravnik: «No, kaj vam pa je?»

Tercijalka: «Le pogledajte moj je-
zik!»

Zdravnik: «Res, res, preveč su-
čete jezik, dajte mu malo miru, pa
boste zdravi vi in vaš jezik...»

Maščeval se je.

V višji dekliški šoli so razposa-
jene gospodične počenjale vsako-
vrstne nerednosti, da bi dražile sit-
nega gospoda profesorja. Tako so
mu nekega dne, preden je stopil v
razred, zmočile s šolsko gobo stol.

Profesor je prišel, sedel na stol,
toda precej odskočil ves razburjen
in zakričal: «Katera izmed gospo-
dičen pa je sedela prej na stolu?»

V prvem razredu ljudske šole.

Učitelj: «Kdove za kakšno polj-
sko žival?»

Malčki dolgo časa molčijo in pre-
mišljujejo, nakar dvigne roko mali
Korlček.

Učitelj: «No, Korlček, povej!»

Korlček: «Miška.»

Učitelj: «Dobro si povedal. Ali
še ve kateri za kako drugo žival?»

Zopet dolgo premišljanje brijtnih
glavic. Kočeno dvigne roko Ožbov-
tov sinček Boltek.

Učitelj: «Boltek, povej ti, ker
drugi ničesar ne vedo.»

Boltek: «Še ena miška.»

Gašper na tramvaju.

Gašper Pokljuka je bil prvičkrat v
Ljubljani. Ko se povrne nazaj, pravi
njegova ljuba Špela: «Povej mi kaj
o Ljubljani!»

«Uh, ljuba Špela,» se razkorači
Gašper, «gledal sem čudne stvari;
najbolj vražji pa je trambelaj. Ču-
den voz je to, oje mu štrlijo v zrak.
Sem tu notri z drugimi vred, voz
se požene, pa ti začne ropotati, ka-
kor postna reglja: krka, krka, krka.»

«Kam se peljemo?» vprašam ded-
ca, ki je sedel poleg mene.

«Na dolenjsko stran,» pravi on.

«Vidiš vraga!» — pomislim hitro
— «kaj naj počnem na Dolenskem.
Zberem moč, pa se poženem z voza.
Vražje kolo, tako me je sunilo, da
sem se komaj pobral. Še zdaj mi ro-
poče po glavi: krka, krka, krka...
Dolenjske pa sem se le rešil!»

Zdravstvo

Z Ne pljuvajte po tleh! Med naj-
grše navade spada pač, da ljudje
pljujejo vsepovsod: doma v hiši, v
cerkvah in gostilnah. To ni samo
nagnusno in nedostojno, ampak tudi
za zdravje skrajno nevarno. Mnogo
ljudi nosi v sebi kal nevarne bolezni,
dasi ne znajo za to. Če pljuvajo po
tleh, izpljunejo tudi bolezenske kali.
Pljunek se posuši in kali se vzdig-
nejo s prahom in preidejo zopet v
človeka. Za tobakarje in čikarje je
pa pljuvanje tudi zaradi tega ne-
varno, ker porabijo preveč slin in
so potem zlasti dihala preveč na-
suhem in prej obolijo. Kaj si pa
misli slednjič o nas tujec, ki pride
med nas in vidi vse zaplujvane krč-
me, cerkve in hiše? Ali ni to grdo?
Potem nas razkričijo po svetu, da
smo skrajno nemarni in nedostojni.

Ženski kotiček

**Bele madeže na poliranem po-
hištvu,** ki nastanejo vsled vlage ali
vroče posode, odpraviš s pepelom
od cigar. Pepel zmoeži in namaži z
mehko krpo madeže na pohištvu in
pusti, da se posuši. Posušeno z
mehko volneno krpo izbriši, da se
zopet sveti; pomoči nazadnje krpico
v petrolej in nalahko svetloliči.

Vrata in pohištvo, pleskano z
oljnato barvo, osvežiš na ta način,
da v enem četrtlitru gorilnega špi-
rita močiš pest kološija toliko
časa, da se raztopi. Nato steklenico
dobro pretresi in s tekočino, s po-
močjo čopiča, prepleskaj predmet,
ki ga hočeš osvežiti. Postane kakor
novo in vsaka ženska roka lahko to
sama napravi.

BOLEČINE? V obrazu? V udih?

Poizkusite pravi Fellerjev Elzafluid!
Vi se boste čudili! Dobrodejen pri-
drnjenju celega telesa in kot ko-
smetikum za kožo, zobe in negova-
nje ust! Močnejši in boljši kakor
francosko žganje in čez 25 let pri-
ljubljen! Z zavojem in poštino:
3 dvojne ali 1 specialna steklenica
24 dinarjev; 36 dvojnih ali 12 spe-
cijalnih steklenic 208 dinarjev s 50-
nim doplačilom razpošilja: lekarnar
EUGEN V. FELLER, STUBICA
DONJA, Elzatrž št. 360. (Hrvatsko).

Treba, da morete FELLERJEV ELZAFLUID povsod kupiti!

Ako ugotovite, da Fellerjevega pravega Elzafluida kje ne morete dobiti, pro-
simo sporočila, in takoj se Vam naznani najugodnejše mesto, kje se prodaja.

**To je najboljšše,
kar sem kdaj okuшал!**

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za
drgnjenje! Za ude! Za vrat! Za glavo! Za zobe! Za nego-
vanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V zimi!
V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodejujoč, bole-
čine lajšajoč, koristen in mnogostransko uporabljiv. Je ve-
liko močnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje in
najboljše sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da
tudi Vi rečete:

**To je najboljšše,
kar sem kdaj okuшал!**

Skupaj s pakovanjem in poštino stane: 3 dvojni ali 1 specialna steklenica
24 Din, 12 dvojnih ali 4 specialne steklenice 84 Din, 24 dvojnati ali 8 spe-
cijalnih steklenic 146 Din, 36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic 208 Din.

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 Din in 3 Din; Elza-menični črtniki 4 Din; Elza-
po-izpni prašek 3 Din; Elza-rbije olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-kolonjska voda
15 Din; Elza-umski miris za sobo 15 Din; Glicerin 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysoform 12 Din;
kineški čaj od 1 Din dalje originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-
mrčesni prašek 7 Din; sirup za podgane in miši 7 Din. Za primot se pakovanje in poština po-
nabej računata.

Na te cene se računata sedaj še 5% do-latka. Adresirati satančno: **EUGEN
V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 360, Hrvatsko.**